

Сто хришћанских прича за читање и размишљање

Било једном

Триада  
Москва, 2008.

Записала: Олга Кљукин

## Предговор

Прича је један од дивних жанрова. Сам Христос је говорио у причама. Зашто? Вероватно да би свако могао да Га чује и разуме – независно од година и слоја којем припада, места и времена живота на земљи. Зато што су на неки непојаман начин приче упућене срцу сваког човека – и свима одједном.

Прича је увек алегорија. Грчка реч „алегорија“ потиче од глагола „бацати поред“. Она подразумева да иза буквалног смисла постоји још нешто. У једним причама је описан реални живот, друге се заснивају на бајковитим сижеима, причама и легендама, али све имају нешто заједничко – присуство другог смисла, симболизма. На површини је смисао прича разумљив сваком, притом оне изражавају најдубље истине о животу, које ми ретко примењујемо до краја. Можда се приче због тога тако лако памте? Можда нас оне и погађају због тога што нас доводе у додир с непрегледним људским искуством?

У овом зборнику је прикупљено сто прича. Преузете су из најразличитијих извора. Има и савремених прича, али све оне се могу назвати хришћанским зато што уче добру и помажу човеку да се сећа Бога.

Сто прича представља сто могућности да се човек још једном замисли над оним што је главно у животу.

Можда зато што свака прича није просто мудрост векова, већ и пут ка мудрости којим се свима нама нуди да идемо самостално? И свако бира свој пут.

Аутор

## Приче о Богу и о Анђелима

### 1

Живео једном један каменорезац. Он је тако много и вредно радио да га је Бог заволео толико да је хтео да испуни сваку његову жељу. Али, сам каменорезац није знао ништа о томе и наставио је да обрађује стену даноноћно.

Међутим, једном је завапио:

„Зар је то живот? Како желим да будем срећан!“

Изненада му се јавио Анђео и упитао га је:

„А шта треба да се деси да би се осетио срећним? Реци било коју жељу и биће испуњена.“

„Желим да будем богат,“ рекао је каменорезац. „Желим да живим у великом граду, у високим палатама, у којима ће се налазити кревет с балдахином и свиленом постељином. Спавао бих на њему по читаве дане, а ноћу бих се дивео звезданом небу кроз прозор.“

„Богат си,“ рекао је Анђео, махнувши руком.

И каменорезац је постао богат. Сад је живео у граду у великој палати, спавао је на кревету застртом свиленом постељином и осећао је да је најсрећнији човек на свету.

Ово је потрајало док једном није зачуо буку која је допирала с улице. Бивши каменорезац је извирио кроз прозор и угледао је златне кочије којима је пролазио цар. Гомиле грађана су радосно поздрављале свог владара.

И богаташ је одједном схватио да је несрећан.

„Цар је најмоћнији човек на земљи,“ помислио је. „Кад бих могао да постанем цар, био бих заиста срећан.“

Поново му се јавио Анђео и рекао му је:

„Од данас си цар.“

И бивши каменорезац је заиста постао цар, зато што за Бога ништа није немогуће.

Међутим, једном је човек обратио пажњу на то сунце уме да ради такве ствари о којима цар чак није ни сањао.

„Несрећан сам зато што је сунце моћније од свих владара света. У његовој власти је да исуши чак и набујалу реку. Ево, кад бих могао да постанем сунце, заиста бих био срећан.“

И поново му се јавио Анђео и рекао му је:

„Ти си сунце.“

И човек је постао сунце. Сад је у пуној мери осетио своју неземаљску силу и моћ. По свом нахођењу је могао да мења свет, да даје живот или да немилосрдно уништава све живо.

Ово је трајало док човек једном није приметио облак. Он је био тако лак и ваздушаст, али је могао да се претвара у олујни облак и да као у игри поново претвара исушена поља у цветне тепихе.

И човек је поново пао у чамотињу.

„Толико сам несрећан,“ заплака се. „Овај облак је моћнији од мене. Кад бих могао да постанем облак сигурно бих био безгранично срећан.“

Поново му се јавио Анђео и рекао је:

„Ти си облак.“

Сад је овај човек био безгранично срећан. Наслађивао се осећајући своју силу и нерањивост: јер одсад је по својој жељи могао да исправља чак и рад сунца!

Међутим, наишао је на стену и био је запањен њеном снагом. Ову стену је сушило сунце, на њу је падала киша, али се чини да ништа није могло да је промени или уништи.

Човек је поново осетио како је дубоко несрећан и рекао је:

„Ето, кад бих био стена, стекао бих праву срећу...“

Поново се појавио Анђео и рекао је:

„Ти си стена.“

О, колико се човек обрадовао у том тренутку! И одједном је осетио да неко куцка у његов бок.

Био је то мали, али врло снажан каменорезац.

## 2

Живео једном један сељак који је све време мислио да би било много боље кад би он сам одређивао време.

Бог је видео његове мисли и рекао му је:

„Пошто мислиш да боље знаш кад је какво време потребно, овог лета сам управљај временом.“

Сељак се јако обрадовао и одмах је пожелео сунчано време. Кад се земља осушила, пожелео је да ноћу пада киша. Жито је расло на пољима као никад раније. Сви унаоколо су били радосни гледајући невиђено велико класје.

Ујесен, кад је поље пожутело, сељак је почео да скупља летину. Међутим, његово разочарење је било велико: показало се да је све класје празно! Пожњео је само сламу.

И опет је сељак почео да се жали Богу због тога што је летина никаква.

„Али, наручивао си време по свом нахођењу,“ одговорио је Творац.

„Слао сам наизменично час кишу, час сунце,“ почео је да објашњава сељак. „Све сам учинио како треба. Не схватам зашто је класје празно?“

„А на ветар си заборавио? Због тога ти ништа није пошло за руком. Ветар је потребан да преноси прах с једног класја на други. Тада се жито оплођује и летина бива добра.“

Сељак се постидао и помислио је: „Не, боље је да Господ Сам управља временом. Својом „мудрошћу“ можемо да направимо само збрку у природи.

3

Кад је Бог направио човека од глине, остало му је још једно парче које није искористио. „Шта још да ти направим?“ упита Бог.  
„Направи ми срећу,“ замоли човек.  
Бог ништа није одговорио, само је на човеков длан ставио преостало парче глине.

4

Једном је човек уснио сан. Сањао је да иде пешчаном обалом, а да је поред њега Господ. На небу су промицале слике из његовог живота, а по песку су се протезала два низа трагова: један од његових ногу, други од ногу Господа.

Кад се испред њега појавила последња слика из његовог живота човек се осврнуо да погледа трагове на песку. И одједном је приметио да се дуж његовог животног пута протеже само један ред трагова. Такође је приметио да је то било управо у најтеже и најнесрећније време у његовом животу.

Много се ражалостио и упитао је Господа:

„Зар ми ниси Ти говорио да ме нећеш оставити ако будем ишао Твојим путем? Али приметио сам да се у најтежим временима мог живота само један низ трагова види на песку. Зашто си ме напуштао онда кад си ми био најпотребнији?“

И Господ је одговорио:

„Моје мило, мило чедо. Волим те и никад те нећу напустити. Да ли желиш да знаш зашто се само један низ трагова види на песку кад су у твој живот улазили несрећа и искушења? Зато што сам те у то време носио на рукама.“

5

Кад је Господ стварао небо и земљу, животиње и биљке, одмах је свему давао име.

И једном је Господ седео у рају и бојио птице. Понестајала му је боја, а штиглић је ризиковао да остане необојен, али је Творац о његово перје обрисао Своје четкице. Исте вечери му је пало на памет да створи малу сиву птицу.

„Не заборави да се зовеш Црвенперка!“ рекао је Господ птичици. Ставио ју је на длан и она је одлетела.

Птичица је летела унаоколо, упознала се са земљом, на којој јој је било суђено да живи, а затим је пожелела да се погледа. Црвенперка је дуго гледала свој одраз, али није могла да пронађе ниједно црвено перце. Онда је полетела да се врати Господу. Господ је седео на трону, милостив и кротак, из његових руку су летели врапци и лепршали су изнад Његове главе, голубови су скакутали на Његовим раменима, покрај ногу су цветале руже, љиљани и друго цвеће.

Срце птичице је дрхтало од страха, али је ипак долетела до Господа и слетела је на Његову руку.

И птичица је преклињуће погледала Господа.

Господ се у одговор осмехнуо и рекао је:

„Назвао сам те Црвенперка, и ти ћеш носити ово име. Али сама треба да заслужиш црвено перје на грудима.“

...Бесконечно мноштво година је прошло од тог врло срећног дана. Већ одавно су животиње и људи напустили рај и разишли су се по целој земљи. И ево, поново је наступио дан који су људи запамтили за дуго времена.

Ујутро тог дана Црвенперка је седела на ниском обнаженом брду иза зидина Јерусалима и певала је нежну песму својим птићима. Међутим, одједном је птичица заћутала, зато што је кроз капије Јерусалима изашло огромно мноштво људи. Гомила се упутила ка брду, на којем се налазило гнездо Црвенперке. Коњаници су каскали на гордим коњима. Ишли су војници с копљима, за њима целати с ексерима и чекићима, величанствено су корачали свештеници и судије, ишле су жене горко ридајући, а испред свих је јурила бучна гомила пробисвета. Црвенперка је седела на ивици гнезда дрхтећи целим телом. Плашила се да ће гомила погазити трн и убити њене птиће.

„Не, то је превише страшно,“ рекла је. „Не желим да видите како ће бити погубљена ова тројица разбојника.“

И Црвенперка је бојажљиво раширила крила да птићи ништа не би видели. Само су се чули жалосни уздаси људи на умору и дивље урлање народа.

„Какви сурови људи!“ помислила је птичица. „Није им доста што су прикуцали на крст ове несрећнике, него су још на главу једног од њих ставили трнов венац. Видим како су му игле израђавиле чело. А овај човек је тако диван, његов поглед је тако кротак! Срце ми крвари док га гледам.“

Видела је како су се капи крви појавиле на челу распетог и није могла да седи у гнезду. Црвенперка је излетела из гнезда и долетевши до главе распетог ишчупала је један трн из његовог чела. Тада је на грло птице пала кап крви несрећника. Брзо је потекла и обојила је мало нежно перје на врату и на грудима птичице у јарко црвену боју.

„Ово су просто капи крви с чела сиротог човека,“ помислила је Црвенперка, „нестаће кад се окупам у потоку.“

Али ма колико да се купала црвено перо није нестало. А кад су њени малишани поодрасли, њихови вратови и груди су такође били обојени јарко црвеном бојом. Црвенперка је таква и дан-данас.

## 6

Једном је дан пре свог рођења дете упитало Бога:

„Не знам зашто идем у овај свет. Шта тамо да радим?“

Бог је одговорио:

„Подарићу ти анђела који ће увек бити поред тебе. Он ће ти све објаснити.“

„А како ћу га схватити, па ја не знам његов језик?“

„Анђео ће те учити свом језику. Он ће те чувати од свих недаћа.“

„Како и кад треба да Ти се вратим?“

„Твој анђео ће ти све рећи.“

„Како се он зове?“

„Није битно како се зове, он има много имена, али прво ћеш га звати – мама.“

## 7

Некада давно, за време стварања света Бог је обликовао жива бића. За почетак је направио човека, животиње, птице и рибе у виду ембриона и рекао је:

„Сад сте сви једнаки. Али одлучио сам да вам дам по три способности, по три органа уз помоћ којих ћете се борити за своје место под сунцем.“

Неке животиње су изабрале дебелу кожу да би се браниле, друге – оштре зубе да би нападале, треће – брзе ноге да би бежале.“

На крају је ред дошао на човека и Бог је упитао:

„Шта теби да подарим, Човече?“

Међутим, човек је одговорио:

„Ништа више ми није потребно. Није случајно то што си ме Ти, Бог, створио управо оваквим.“

И Господ Бог му је одговорио:

„Мудар си, човече. Није случајно што сам те створио управо таквог. И зато ћеш бити цар над животињама, птицама и морским рибама. Буди цар и управљај свима мудро!

## 8

Живео једном један човек, усамљен и несрећан. И он завапи:

„Господе, пошаљи ми лепу жену! Много сам усамљен, потребна ми је жена.“

Бог га упита:

„А зашто не крст?“

Човек се наљути:

„Крст? Па није ми досадио живот! Желим само лепу жену.“

Добио је лепу жену, али је убрзо после тога постао још несрећнији него што је био. Жена је почела да га вара, постала је бол у његовом срцу и камен о његовом врату. Човек поново замоли:

„Господе, пошаљи ми мач!“

Одлучио је да убије жену, да је се ослободи како би вратио стара добра времена.

И Бог поново упита:

„Да ти пошаљем крст?“

Човек се прогневио:

„Па зар не мислиш да је ова жена гора од сваког крста? Пошаљи ми мач!“

Добио је и мач. Човек покуша да убије жену, али је био ухваћен и осуђен на распеће. И на крсту, молећи се Богу, гласно се смејао:

„Опрости ми, Господе! Нисам Те слушао, а Ти си ме од почетка питао да ли да ми пошаљеш крст. Да сам те послушао избавио бих се од све ове непотребне таштине.“

## 9

Једном је се старици која је живела у далеком селу јавио Бог.

Испричала је то свештенику, који је бринући се за духовно здравље своје парохијанке рекао:

„Ако ти се Бог јави следећи пут, замоли Га нека ти исприча моје грехове, за које само Он зна. Управо то ће бити доказ да ти се јавио Бог, а не неко други.“

Кад је жена поново дошла свештеник је упита да ли јој се јавио Бог. Потврдно је климнула главом.

„Јеси ли Му поставила моје питање?“

„Јесам.“

„И шта ти је рекао?“

„Одговорио је: реци свом свештенику да сам заборавио његове грехове.“

„Значи, то је заиста био Бог,“ рече свештеник.

Једном сам замолио да Бог одузме моју гордост и Бог је одговорио: „Не“. Рекао је да се гордост не може одузети. Човек може само да је се одрекне.

Замолио сам Бога да исцели моју кћерку која је била прикована за постељу и Бог је одговорио: „Не“. Рекао је да искушења рађају трпљење. А трпљење се не може дати, оно може само да се роди.

Замолио сам Бога да ми поклони срећу, и Бог је одговорио: „Не“. Рекао је да се дарује само благослов, а да од мене зависи да ли ћу бити срећан.

Замолио сам да ме Бог чува од боли, и Бог је одговорио: „Не“. Рекао је да патња човека ослобађа светских брига и приближава га Њему.

Замолио сам да ми Бог пошаље духовни напредак, али је Бог одговорио: „Не“. Рекао је да дух треба да расте сам, а Он ће на мени, као на лози орезивати сувишне гране како бих донео више плода.

Замолио сам снагу и Бог ми је послао искушења како би ме прекалио.

Замолио сам за мудрост и Бог ми је постављао питања како би ме научио да размишљам.

Замолио сам за храброст и Бог ми је послао опасности.

Замолио сам за љубав и Бог ме је довео код оних којима је била потребна моја помоћ.

Замолио сам за новац и Бог ми је омогућио да га зарадим.

Нисам добио ништа од онога за шта сам молио.

Али сам добио све што ми је било потребно.

Бог је услишио моје молитве.

Једном је Бог рекао Авраму:

„Да ли знаш зашто сам баш тебе учинио Својим другом?“

Аврам одговори:

„Реци ми разлог, о Господе!“

Тада му Бог рече:

„Зато што си изабрао судбину онога ко трпи увреде, а не онога ко вређа.“

И сви су сазнали: да би растао благослов Божји према човеку он треба да се угледа на Аврама.

Живео једном један човек и чинило му се да живи јако тешко. Једном је отишао код Бога да би му испричао о својој несрећи и замолио Га је:

„Да ли могу да изаберам други крст?“

Бог је погледао човека с осмехом, одвео га је у спремиште у којем су се налазили крстови и рекао је:

„Бирај.“

Човек је отишао у спремиште, погледао је и зачудио се: каквих крстова је овде све било! И малих, и великих, и средњих, и тешких и лаких. Човек је дуго ишао по спремишту, тражећи одговарајући крст. На крају је нашао један који му је у потпуности одговарао, пришао је Богу и рекао:

„Боже, да ли могу да узем овај?“

„Можеш“, одговори Бог. „То и јесте твој сопствени крст.“

Живео једном један обућар. Остао је удовац, али је имао малог сина. И гле, уочи празника Христовог Рођења дечак рече свом оцу:

„Данас ће нам Спаситељ доћи у госте.“

„Ма хајде,“ није поверовао обућар.

„Ево, видећеш, доћи ће. Лично ми је то рекао у сну.“

Дечак чека драгог госта, гледа кроз прозор, а нема никог. И одједном види – у дворишту, напољу, двојица дечака туку једног дечачића, а овај се чак ни не супротставља. Истрчао је обућарев син напоље, растерао је нападаче, а претученог дечака је довео у кући. Отац и он су га нахранили, умили, очешљали, и тада је обућарев син рекао:

„Оче, имам два пара чизама, а мом новом другу прсти испадају из обуће. Хајде да му дам своје ваљане чизме, јер је напољу ужасно хладно. Осим тога, данас је празник!“

„Нека буде по твом,“ сложио се отац.

Дечачићу дадоше ваљане чизме и он је радостан, озарен, кренуо кући.

Прошло је неко време, а обућарев синчић никако не одлази од прозора, чека Спаситеља да дође у госте. Пролази просјак поред куће, моли:

„Добри људи! Сутра је Божић, а три дана ништа нисам окусио, дајте ми да једем Христа ради!“

Отац и он су нахранили и напојили старца, отишао је од њих радостан.

А дечак је стално чекао Христа, већ је почео да се брине. Наступила је ноћ, напољу су се упалили фењери, дувала је мећава. И одједном обућарев син повика:

„Јаој, татице! Нека жена стоји покрај стуба и то с малим дететом. Види како им је хладно, сиромасима!“

Обућарев син је истрчао напоље, довео је жену и дете у кућу. Нахранили су их, напојили и дечак рече:

„Како ће да иду на мраз? Тата, нека преноће код нас.“

„Па где ће код нас да преноће?“ пита обућар.“

„Ево где: ти ћеш на кауч, ја ћу на сандук, а они ће на нашем кревету.“

„Па добро, нека буде тако.“

На крају су сви легли да спавају. И дечак сања да код њега напоскон долази Спаситељ и нежно му каже:

„Чедо Моје мило! Буди срећан целог свог живота.“

„Госпoде, а ја сам Те дању очекивао,“ зачуди се дечак.

А Господ каже:

„Па, долазио сам код тебе три пута, драги Мој. И три пута си Ме примио. И то тако да се лепше не може ни замислити.“

„Госпoде нисам знао. Али кад?“

„Ниси знао, али си Ме свеједно примио. Први пут ниси спасио дечака из руку дечараца-хулигана, већ си Мене спасио. Некада сам од злих људи примио плување и ране, слично као овај дечак... Хвала ти, рођени Мој.“

„Госпoде, а кад си други пут долазио код мене? Цео дан сам гледао кроз прозор,“ пита обућарев син.

„А други пут – уопште није просјак, већ сам Ја долазио код тебе на трпезу. Ти и отац сте јели само корице, а Мени сте дали празнични колач.“

„А трећи пут, Госпoде? Можда бих Те макар трећи пут препознао?“

„А трећи пут сам чак ноћио код тебе са Својом Мајком.“



„Како то?“

„Као кад смо морали да бежимо у Египат од Ирода. Тако си ти и Моју Мајку код стуба, као у египатској пустињи нашао и пустио си нас под свој кров. Буди срећан, рођени мој, заувек!“

Дечак се пробудио ујутру и прво је упитао:

„А где су жена и дете?“

Гледа – а у кући нема више никог. Ваљане чизме које је јуче поклонио дечаку поново се налазе у углу, на столу је нетакнут празнични колач.

А на срцу му је неизрецива радост, какве никад није било.

## 14

Живео једном у давна времена један човек. Његова светост је била тако велика да су јој се чудили чак и анђели и долазили су с неба само да виде како је могуће живећи на земљи обући се у такву светост?

И анђели су једном рекли Богу:

„Госпoде, даруј овом човеку дар чудотворења!“

„Хоћу,“ одговорио је Господ. „Само питајте да ли он то сам жели.“

И анђели упиташе свеца:

„Да ли желиш да дарујеш здравље само једним додиром руке?“

„Не,“ одговори светац. „Боље је да Господ сам то чини.“

„А да ли желиш да имаш такав дар красноречивости чијом силом би обраћао грешнике на покајање?“

„Не, то је у Божјим рукама, а не у рукама слабог човека. Ја се молим за обраћење грешника, али не обраћам.“

„Да ли можда желиш да привлачиш себи сијањем врлине и да тако прослављаш Бога?“

„Не, привлачећи себи одвлачићу људе од Бога.“

„Па шта желиш?“ упиташе анђели.

„Шта још да желим? Да ме Господ не лиши Своје милости! А с њом ћу имати све.“

Али анђели су наставили да инсистирају.

„Добро,“ одговорио је светац. „Желим да чиним добро тако да сам за њега не знам.“

Анђели се збунеше, али онда одлучише: нека сенка овог човека, коју он не види, исцељује болеснике, олакшава туге и жалости.“

Од тада је тако и било: где год би се овај светац појавио, његова сенка је покривала зеленилом угажене стазе, враћала је воду потоцима који су пресушили, испод ње је цветало цвеће и сушиле су се људске сузе.

А светац је просто ишао по земљи, ширећи око себе добро, као цвет мирис, ни сам не знајући за то.

## Приче о старцима и монасима

## 15

Живео једном један човек и упитао је неком приликом старца да ли Бог дарује опроштај грешницима.

Старац је одговорио:

„Реци ми, ако одједном посечеш руку или сломиш ногу да ли ћеш одсећи свој повређени уд и хоћеш ли га избацити зато што ти није потребан?“

Човек је почео да негодује:

„Па наравно да нећу. Лечићу руку или ногу док не оздравим.“

Старац је одговорио:

„Ако се тако бринеш за своје тело, зар Бог неће бити милосрдан према Свом сопственом образу?“

## 16

Једног јутра у келију код египатског старца дошла су двојица његових ученика и почела су да причају старцу о својим добрим делима. Ова двојица монаха су се често препирала ко од њих поступа праведније, и сад су желела да учитељ правилно расуди.“

Али тог јутра старац је био необично замишљен.

„Ноћу сам уснио чудан сан,“ рекао је он поћутавши. „Чуо сам глас који ми је рекао: „Иди, показаћу ти људска дела.“ Устао сам и кренуо у непознатом правцу. И глас ме је довео у шуму где сам видео човека који је неуморно секао гранчице и стављао их на велику гомилу. Дрвосеча је накупио већ толику гомилу да није могао ни да је подигне, ни да је помери с места. Али уместо да склони део гранчица у страну, и даље је секао још и још... Затим се осврнуо и ја сам изненада видео да његово лице личи на лице једног од вас...“

„Није могуће!“ узвикну ученик којег је старац погледао. „Никад не бих учинио такву глупост.“

„И ја сам то помислио, и глас ми је рекао: „Зар не поступају тако многи људи који живе на земљи? Уместо да смире гордост и понесу са собом у вечност само мали део грехова, они због нечега све време умножавају своје бреме.“ Затим сам се нашао поред кладенца. Тамо је стајао човек који је марљиво лио воду у шупаљ крчаг. Вода је све време цурила из крчага и човек никако није могао да га напуни. Тако да се трудио узалуд. Али затим се окренуо...“

„Не, оче, вероватно си се преварио! Зар ја не бих приметио да крчаг има рупу?“ журно је рекао други ученик ухвативши старчев поглед.

„И ја сам тако помислио. И глас ми је рекао да онај ко црпи воду представља човека који премда чини добра дела, одмах с њима меша и лоша и тако упропаштава све најбоље што чини. А онда сам упитао: „Зар се не понаша тако већина људи који живе на земљи?“ Нисам стигао да било шта одговорим, зато што сам се изненада нашао поред дивног храма где сам угледао двојицу коњаника на коњима. Држали су брвно с две стране и покушали да уђу на капију. Али пошто ниједан од њих није желео да пропусти другог, брвно им је препречило улаз и обојица коњаника су свађајући се остала напољу.“

„Зар смо то били ми, оче?“ у један глас повикаше ученици.

„Не знам, нисам могао да их препознам с леђа,“ уздахнуо је старац, обарајући поглед. „А глас ми је рекао: „Види, то су људи који носе брвно истине, али то чине с великом гордошћу. Ниједан од њих не жели први да се смири како би се поправио, а без тога ниједан не може да уђе у Царство Божије.“

„То је просто сан!“ осмехнуо се учитељ. „Радујте се што имамо времена да се пробудимо.“

## 17

Једном је жена дошла код старца са својим малим сином.

„Неко је бацио чини на мог дечака,“ рекла је. „Једе урме од ујутру до увече. Само слатке урме и ништа друго. Шта да радим?“

Старац је погледао дечака и рекао:

„Добра жено, врати се кући са синчићем. А сутра, у исто време, дођи код мене поново и ја ћу ти помоћи.“

Сутрадан је старац ставио дечака у крило, узео је из његове руке урму и рекао:

„Сине мој, не заборави да на свету има и других укусних ствари.“

После тога је благословио дете и пустио га да иде код мајке.

Изненађена мајка га је упитала:

„Зашто то ниси рекао јуче? Због чега смо морали да идемо на тако далек пут?“

„Добра жено,“ одговорио је старац. „Јуче нисам могао убедљиво да кажем твом сину оно што сам му рекао данас, зато што сам јуче и сам слатко јео урме.“

Смисао ове приче је једноставан: почни од себе. Сви савети и поуке важе само кад их потврђујеш својим сопственим животом.

## 18

Једном се брат пожалио старцу:

„Ава, ево, често молим свете оце да ми дају поуке за спасење душе. Али касније се не сећам ничега од онога што ми говоре.“

Старац је имао два крчага и рекао је брату:

„Иди, узми један од ових крчага, налиј у њега воду, опери га, воду излиј, а посуду постави на место наопако.“

Брат је тако и урадио. Затим је по заповести старца поновио то и други и трећи пут.

И онда старац рече:

„Донеси обе посуде овамо.“

Кад их је брат донео старац упита:

„Која од ове две посуде је чистија?“

Брат је одговорио:

„Наравно, она у коју сам наливао воду и све време је прао.“

„Исто тако и душа, сине мој, која често чује реч Божију, иако не задржава у сећању много од онога што чује,“ рече старац, „свеједно се чисти више од оне која никад не пита и не чује реч Божију.“

## 19

Живела су једном на острву тројица пустињака, која су имала икону Свете Тројице. И пошто су били прости, необразовани људи, молили су се испред ове иконе само молитвом коју су сами смислили: „Тројица вас, тројица нас, помилујте нас!“ Тако су стално понављали једну исту молитву.

Једном су уз острво пристали путници и старци су почели да моле да их науче да се моле. Путници су почели да их уче молитви „Оче наш“ и неким другим молитвама, а кад су их научили, отпловили су даље по мору својим бродом. Али отпловивши недалеко од обале одједном су видели да старци трче за њима по води и вичу:

„Сачекајте, заборавили смо вашу молитву!“

Угледавши их како иду по води путници су се запањили и рекли су:

„Молите се како знате.“

Зато што је Господу драга свака молитва чистог срца!

## 20

Једном се код монаха-отшелника ноћу поткрао лопов. Не нашавши код њега ништа драгоцено лопов је упитао:

„А где је твоја имовина?“

„Све сам сакрао у горњој кући,“ рекао је монах показујући на небо.

21

Једном су отшелника упитали:

„Шта ћеш да радиш ако се стара келија у којој живиш сруши?“

Одговорио је:

„Мене то не брине. Јер оно место које ми је Бог по Својој вољи никуда од мене неће отићи.“

22

Једном је млад монах ишао са својим учитељем по обали мора и постављао му је различита питања.

Али у ствари, највише је желео да сазна шта старац мисли о чврстости његове вере и да ли га сматра својим најбољим учеником? Јер само њега је свети ава повео са собом на далеко путовање и цео дан су, не знајући за одмор, провели на путу...

„Ава, много сам жедан,“ замолио је ученик.

Старац је стао, помолио се и одједном је рекао:

„Пиј из мора.“

Ученик је послушно захватио из мора шаку воде и само што није повикао од радости: морска вода на укус није била слана и горка, већ слатка, као из врела.

Потрчао је према мору како би чудесном водом напунио свој суд за случај да успут поново пожели да пије.“

„Шта радиш?“ зачудио се старац. „Или сумњаш у то да Бог је само овде?“

Ученик је поново отпио из своје посуде и одмах је испљунуо: сад вода уопште није била за пиће.

„Ево, видиш, брате, засад се дубина твоје вере може измерити једним гутљајем воде,“ рече старац, изненада одговоривши на сва његова питања.

23

Једном се цар обратио отшелнику:

„Тражи од мене све што желиш и даћу ти!“

Отшелник рече:

„Желим бесмртни живот, вечну младост, неисцрпно богатство, радост коју неће помрачити никаква жалост.“

Цар одговори:

„Немам власти над оваквим стварима.“

„Онда, буди милостив, остави ме на миру,“ рекао је отшелник. „Молићу то од Онога Ко је у стању да ми да то.“

И почео је да моли Бога да му Он дарује ова добра у загробном животу.

24

Једном, у она давна времена кад су епископи обављали и улогу судија, код једног светог епископа су на суд довели жену која је била оптужена за грех прељубе.

Погледавши је, светац је рекао:

„Зачела си дете и твој порођај ће бити тежак.“

Затим се обратио својим служитељима:

„Дајте јој десет аршина платна. Ако умре за време порођаја ово платно ће јој бити за сахрану, а ако се роди дете, добро ће доћи новорођенчету.“

И с овим речима је пустио жену не казнивши је. Тада је једна девојка која је присуствовала суду и која је желела да порок буде кажњен повикала:

„Овај епископ је вероватно безуман!“

На то јој је светац одговорио:

„Дуго година сам се у тишини пустиње молио да стекнем овакво безумље и сад га нећу заменити ни за какву мудрост света.“

## 25

Једном је монах упитао светог старца:

„Свети оче, згрешио сам. Шта ћеш ми рећи за мој пад?“

Старац му одговорио:

„Устани!“

„Али већ сам много пута устајао и падао.“

„Опет устани!“

„И до кад ћу тако да падам и да устајем?“

„Док те не задеси смрт. А она ће те задесити или за време пада или за време покајања,“ одговорио му је старац.

## 26

Једном се искушеник обратио учитељу с питањем:

„Шта је то љубав?“

„Замисли воду. Морска стихија може бити као огледало, које милује поглед, које одбија сунчеве зраке и рађа разигране одблеске... Али море може да се претвори у разбеснелу смрт, која потапа бродове и мете с лица земље читаве градове... Вода може да се пролије с неба и да препороди пустињу, а може да упропасти све живо суровим потопом. Она може да буде кап течности која може да сачува живот путнику у пустињи, а може бити последња кап трпљења. Све то и јесте љубав.“

## 27

Једном су на храмовну славу у манастир на богомоље ишле две сељанке. једна од њих је у младости – већ одавно – учинила зло дело и од тада није могла да га заборави, стално ју је мучила савест, кајала се на исповести. И сад је ишла и целим путем је туговала:

„Ја сам грешница! Да ли сам достојна да прљавим устима целивам икону милостивог Спаса? Како ме мајка-земља носи? Како ме праведни Господ не кажњава?“

Њена сапутница је била жена строгог живота и зато је осећала да је боља од другарице.

„А ја се не плашим,“ говорила је. „Идем лаког срца. Наравно, ни ја нисам праведница, али какве грехове имам? Све саме ситнице, нема смисла ни сећати се. С тобом је, мила, другачије. Схватам како ти мора бити тешко.“

Богомолнице дођоше у обитељ, помолише се у храму, на крају су доспеле код старца-затворника. Он их је упитао о свему, а затим је рекао:

„Ти, прва, иди у поље и донеси овамо највећи камен који можеш да нађеш. А ти друга, скупи пуну кецељу малог камења и такође га донеси код мене.“

Жене су испуниле наредбу старца. Кад су му донеле камење он им је рекао:

„Добро, а сад однесите ово камење и вратите га на место с којег сте га узеле.“

Прва, је лако пошла с тешким каменом, а друга је збуњено тражила по дворишту.“

„Шта си урадила?“ упита старац.

„Ах, оче, заповедаш ми да однесем камење тамо одакле сам га узела?“

„Да, врати га на она места с којих си узела камење.“

„Не могу.“

„Зашто?“

„Има га јако много. Не сећам се свих места с којих сам га узела.“

„Онда знај,“ рече старац, „твоја другарица је једном учинила велики грех и стално га се сећа, каје се због њега, омива га сузама. Она зна где је остала рупа од њеног камена. А ти са својим мноштвом грехова, за које мислиш да су ситни не знаш коме си, где и кад учинила зло. Чак их се не сећаш, и зато не можеш да изгладиш своје грехове. Они ти остају на души као ово камење у кецељи. Прљавштина је увек прљавштина, без обзира да ли је то бара или једна кап.“

И жена је схватила да са својим малим слабостима и греховима треба ништа мање од другарице да се брине за чистоту душе и покајање.

## 28

Једном су старца упитали:

„Како имаш довољно стрпљења да живиш сам у овом забаченом крају земље?“

Он је одговорио:

„Никад нисам сам. Увек имам саговорника – Господара васељене. Кад желим да Он говори са мном читам Свето Писмо. А кад желим да поразговарам с Њим – молим се.“

## 29

Живели су у стара времена старци-пустињаци који су често зарађивали за храну рукодељем. Плели су за продају корпе од палмових грана, правили су конопце, израђивали су глинено посуђе, а од новца који су зарађивали куповали су хлеб и поврће.

Једном је неки старац отишао у град да продаје глинене посуде. Он је био већ у позним годинама и могао је да понесе на пијак само три крчага која је носио у цаку пребаченом преко рамена.

Тог дана је у пустињи било тако страшно вруће да су се чак и гуштери и змије посакривали у јазбине. Зато се старац јако зачудио кад је видео како на путу седи губавац.

„Куда идеш, свети старче?“ упита губавац, навикнутим покретом кријући рукама лице које је болест унаказила.

Глас му је био груб, више је личио на рику дивље животиње.

„Идем у град да продајем посуде,“ одговори старац.

„Учини милост, однеси ме у град,“ замолио је болесник.

Старац се сажалио над несрећником, натоварио га је на рамена и с молитвом га је понео у град. Код градске капије губавац се завио у асуру да би стражари помислили како пустињак на продају вуче два цака.

„Однеси ме на пијацу, ава, и стави тамо где будеш продавао посуде,“ замолио је болесник кад су ушли у град.

Ава га је однео тамо, где је обично, не ценкајући се, продавао своје производе и пажљиво их је ставио на земљу.

„За колико си продао свој крчаг?“ упитао је губавац чим се од старца удаљио први купац.

„За један новчић.“

„Купи ми слатки колач за тај новчић,“ замолио је болесник.

Старац је купио губавцу колач и убрзо после тога срећно је продао други крчаг.

„Кажи ми, колико ти је плаћено за овај крчаг?“ одмах се зачуо глас губавца испод асуре.

„Два новчића,“ одговори старац.

„Купи ми за тај новац још један колач, умрећу од глади,“ поново је зарикао несрећник.

А чим је добио оно за шта је молио почео је да се смеје:

„Ниси имао среће што си ме срео успут! Од овог новца си могао да купиш себи гомилу двопека, а сад у твојој келији опет неће бити ни мрвице.“

„Није страшно,“ мирно одговори старац. „Целог свог живота сам само шио, плео и месио глину зарађујући за двопек. Али да ме рука Божија није хранила, свеједно не бих могао да се прехраним.“

Напокон, старац је продао последњи крчаг и спремио се за повратак.

„Купи ми још један колач, а онда ме однеси назад у пустињу и остави ме тамо где си ме нашао. Не смем да останем у граду,“ рече губавац.

Старац је тако и поступио. Али чим је ставио губавца на земљу и окренуо се да иде, одједном је чуо иза леђа глас неизрециве лепоте:

„Благословен си ти, оче, од Господа на Небу и на земљи!“

Свети отац се окренуо и видео је како с оног места где је малочас седео губавац, неко полеће на небо машући блиставим крилима.

То је био Анђео Господњи који је био послат на земљу у обличју губавца како би испитао велико смирење старца. Зар Бог не шаље Анђеле и нама?

### 30

Једном је младић из угледног рода поделио сиромасима све своје имање и дошао је у манастир да живи. А пошто је имао одлично образовање, добио је у манастиру посебно послушање – да преписује богослужбене књиге.

Старац је често разговарао са својим писарем и дошло је до тога да су други ученици почели да ропћу на свог учитеља и да говоре како има љубимца.

Кад су чули такве речи тројица најугледнијих монаха пожелеше да сазнају: зашто старац свог писара воли више од других.

Старац их је саслушао ћутке и повео је своје ученике у келију.

„Брате! Дођи брже овамо! Потребан си ми,“ поновио је куцајући за редом на сва врата.

Али ниједан ученик није журио да му отвори: један је у том тренутку певао псалме и није желео да прекине, дуги је с молитвом на устима плео конопац и плашио се да због превелике журбе не поквари своје рукодеље.

Напокон је ред дошао до келије у којој је живео писар.

Старац је само тихо куцнуо на врата и рекао је само једну реч: брате!

У том тренутку врата су се широм отворила и на прагу се појавио зачуђени писар.

„Реците, оци, где видите моје друге ученике?“ упита старац улазећи први у келију.

„Погледајте, оци: управо је писао ово слово, али чим је чуо мој глас, бацио је перо и чак га није довршио. Зар ово недовршено слово не говори боље од свих речи о оном послушању које мој ученик има према свом наставнику? Ево, због тог послушања га и волим.“

„Праведно га волиш, ава,“ рече први монах.

„Сви ми га волимо,“ додаде други.

„И Бог га због тога воли!“ узвикну трећи.

### 31

Једном је човек прешао дуг пут копном и морем како би видео прослављеног старца.

„Реци, каква чуда чини твој учитељ?“ упита он младог монаха.

„Зависи од тога шта се назива чудом,“ одговори он. „У вашој земљи се обично сматра чудом ако Бог испуни нечију вољу. А код нас се сматра чудом ако неко испуни Божију вољу.“

### 32

Једном је монах, пролазећи поред скита угледао старца којем су се многи људи обраћали за исцелење болести. Кад је монах пришао ближе лекар је упитао:

„А шта ти желиш?“

„Да ли на свету постоји лек који помаже против грехова?“ упита монах.

И старац одговори:

„Наравно да постоји. Узми корен духовног сиромаштва, лишће трпљења, цвеће смирења, убери молитву с гране. Затим све то помешај у котлу послушања, процеди кроз сито добрих помисли и стави у чинију с чистом савешћу. Затим залиј сузама и окропи љубављу, а сам у међувремену распали пламен божанске жеље. Кад се све скува како треба, прелиј га у посуду расуђивања. А кад поједеш кашичицу овог лека, немој заборавити да се умијеш покајањем – и тако ћеш се избавити од многих грехова.“

### 33

У једном манастиру је живео један монах који је често каснио на службу и тиме је љутио игумана. А и браћа су често роптала на њега и неколико пута су желела чак и да га истерају из манастира.

Али овај монах се једном разболео. Браћа су се окупила око његовог самртног одра и била су веома ражалошћена због тога што душа несрећника пропада: имао је превише различитих грехова.

Али лице монаха, који је био у несвести, изражавало је такав мир и радост какви бивају само код праведника.

Чим се монах освестио браћа су му приступила с питањима:

„Шта си видео? С ким си тако срдечно разговарао у другом свету као са својим ближњима?“

Прикупивши последњу снагу болесник је одговорио:

„Браћо, сами знате да сам живео недостојно. И видео сам како су демони окружили моју постељу, у њиховим рукама је био лист, на којем су одоздо до горе били исписани моји грехови. Приближили су ми се. А анђеос-чувар је стајао близу и плакао. И одједном је зачуо глас с неба: „Не судите да вам не буде суђено! Овај монах није осудио никога и Ја му опраштам.“ И одмах се папир у рукама демона запалио и сами су вичући нестали. Пришао ми је Анђеос и поздравио ме



је. Браћо, осуђивали сте ме и праведно сте ме осуђивали. А ја грешни, након што сам примио монаштво, нисам осудио ниједног човека.“

34

Једном су старац и његов ученик ушли на капију великог града како би говорили људима о хришћанској вери.

Један хришћанин, житељ овог града, одмах је пришао проповеднику и рекао:

„Оче, тешко да су овдашњим житељима потребне твоје проповеди. Наши грађани су тврдог срца, глупи и уопште не желе да уче. Немој узалудно трошити на њих своје драгоцено време.“

Старац га је погледао и рекао је:

„У праву си.“

После неколико тренутака пришао му је други хришћанин и рекао је:

„Оче, немој сумњати да ћеш бити изванредно примљен у овом дивном граду. Људи те чекају и сањају да што чешће чују из твојих уста речи јеванђељског учења. Њихова срца и умови су отворени за тебе.“

Старац га је погледао и рекао је:

„У праву си.“

Ученик није издржао и упитао је старца:

„Оче, објасни ми, зашто си и једном и другом рекао исте речи? Па они су ти говорили супротне ствари.“

Старац рече ученику:

„Оба ова човека су говорила истину која одговара њиховом схватању света. Један у свему види само добро, други тражи само лоше. Ни један ни други ме нису слагали. Обојица су рекла истину, само не целу. Зато што целу истину зна само Господ Бог.“

35

Једном су двојица монаха дошла код старца с молбом да им објасни шта је боље: да ли да с радошћу примају браћу која их посећују или да не изражавају такву радост?

Нису стигли ни уста да отворе да би изложили своју недоумицу, а старац је предухитрио њихово питање и ушао је у своју келију. Тамо се покрио старим ритама и прошао је између њих у таквој одећи, не изговоривши ни реч.

Затим је скинуо са себе рите, обукао је лепу одећу, коју је користио у дане празника и поново је прошао између њих. Напокон је обукао своју свакодневну одећу и сео је с њима.

Монаси су га гледали чудећи се и ништа не схватајући.

Тада старац рече:

„Јесте ли добро видели шта сам урадио?“

„Да,“ одговорили су.

„Али, да ли сте приметили да је промена одеће променила нешто у мени? Да ли сам постао гори обукавши рите? Да ли сам постао бољи обукавши бољу одећу?“

„Наравно да ниси!“

„Дакле, примајте све људе који код вас дођу с радошћу и невиношћу, с хришћанском љубављу. А кад вам нико не дође чувајте се у усредсређености духа.“

36

Једном, у давна времена, у пустињу су дошли варвари и многи монаси су морали да побегну.

У трагању за безбедним местом много дана и ноћи су лутали по пустињи и напослетку су дошли до месташцета, где се сачувао древни пагански храм и ту су се задржали на конаку.

Увече око ватре почели су да испитују старца и молили да их научи шта сад да раде и како даље да живе.

„Пустиња је велика и негде ћемо наћи себи стално пристаниште,“ рекао је старац,“ али у прво време нећемо имати засебне келије и мораћемо да живимо сви заједно под истим кровом. Хајде да учинимо следеће: поживимо недељу овде на слободи у тишини. А кад се у суботу поново окупимо, даћу вам поуку за коју ме молите.“

Монаси су пристали и настанили су се међу древним рушевинама. Само крици птица, које су свиле своја гнезда међу каменим статуама и шкрипа камења под ногама нарушавали су тишину ових места, која су људи одавно заборавили.

Једино се старац некако чудно понашао. Свако јутро је бацао каменчиће у лице камене статуе и кад је наступало вече прилазио је кипу, клањао се и говорио је: „Опрости ми.“

И тако је чинио целе недеље, док није наступила субота.

Напослетку, кад су се сви окупили монаси су пре свега упитали:

„Шта си ти радио, оче? Видели смо да и свако вече бацао камење у лице статуе, а увече си јој се због нечега клањао. Зар тако треба да поступа правоверни човек?“

„Давао сам вам поуку,“ објаснио је старац. „Реците ми, кад сам бацао камење у лице статуе, да ли је она случајно нешто говорила, да ли се гласно љутила?“

„Није, ава....“

„А кад сам јој се клањао и молио је за опроштај, да ли се померала с места? Или је можда говорила у одговор: никад, нипошто нећу опростити?“

„Ништа слично нисмо видели и нисмо чули, оче...“ звучало је као ехо међу зидовима древног храма.“

Старац је тада рекао:

„Овде смо нас седморица браће-монаха. Ако будемо личили на ову статуу, која подједнако мирно подноси и увреде и почести, биће нам добро свуда. Иначе је боље да изађемо сад на било која од ових четворо врата и да се појединачно разиђемо по свету...“

Ови монаси су до краја живота живели заједно у новом манастиру и ниједном се нису посвађали.

## Приче о мудрацима

37

Живео једном један мудрац. И рекао је:

„Религија је темељ света, а владар је његов стражар. Здање без чврстог темеља се брзо руши. А кућа која нема стражара може бити опљачкана.“

38

Једном се шкртица пожалио мудрацу:

„Нико ме не воли, називају ме шкртицом и тврдицом.“

„О, уопште није тако!“ рече мудрац. „Обрнуто, видим пред собом најмилостивијег и најшгедријег човека у целом граду.“

„Вероватно си хтео да кажеш – прорачунатог?“ зачудио се тврдица.

Али је чуо следећи одговор:

„Немој да мислиш да си прорачунат и штедљив. Сасвим супротно, ти си штедрији и милостивији од многих, јер ћеш после извесног времена све своје имање оставити наследницима. И то не само онима који су ти се свиђали и који су ти угађали, већ и онима који су се према теби лоше опходили.“

39

Једном су мудраца упитали за неког човека да ли је богат.

„Не знам,“ одговори овај. „Знам само да има много новца.“

„Значи, богат је?“

„Бити богат и имати много новца није једно исто,“ одговори мудрац. „Заиста је богат само онај ко је потпуно задовољан оним што има. А онај ко се труди да има више него што има је сиромашнији од онога ко нема ништа, али је притом задовољан својом судбином.“

40

Једном је у насеље дошао стари мудар човек и остао је да живи тамо.

Веома је волео децу и проводио је с њима много времена. И још им је често давао поклоне, али је због нечега увек поклањао само ломљиве ствари. Ма како да су се деца трудила да буду пажљива, играчке су се време квариле и то их је веома љутило. А нове играчке које им је поклањао мудрац биле су још крхкије.

Једном родитељи нису издржали и дошли су код старца:

„Мудар си и видимо да желиш нашој деци добро. Али зашто им поклањаш тако чудне поклоне? Она се труде колико могу, али се играчке свеједно кваре и деца плачу. А играчке које ти поклањаш су толико дивне да није могуће не играти се њима.“

„Проћи ће врло мало година,“ осмехнуо се старац, „и неко ће вашој деци поклонити своје срце. Можда ће их моји поклони научити да се према будућем драгоценом дару односе макар мало пажљивије.“

41

Једном је један мудар човек рекао:

„Док реч није изговорена она је сужањ онога ко има намеру да је каже. А кад је реч изречена, њен заробљеник постаје онај ко ју је изговорио. Често сам морао да се кајем због својих речи, али сам ретко жалио због свог ћутања.“

42

Једном је дошао неки младић код мудраца и замолио:

„Научи ме да будем мудар. Реци ми шта треба да учиним за то.“

Али мудрац му ништа није одговорио. Неколико дана за редом младић је упорно ишао за мудрацем понављајући своје питање.

Једном је мудрац гестом позвао младића да иде за њим, довео га је до реке и одвео на приличну дубину. Ухвативши га за рамена, заронио је младића у воду и неко време га је држао испод воде, не обраћајући пажњу на његове очајничке покушаје да се ослободи.

На крају је мудрац пустио младића и кад је овај дошао до даха упитао га је:

„Сине мој, док си био под водом, шта си желео највише на свету?“

„Ваздух! Само ваздух!“ одговорио је младић без колебања.

„А да ли си у том тренутку желео богатство, задовољство, моћ? Или можда, љубав жене?“

„Не, господине мој, жудео сам само за ваздухом и размишљао сам само о ваздуху.“

„Дакле,“ рекао је мудрац, „да би постао мудар, мораш исто тако да жудиш за Богом, као што си жудео за ваздухом. Мораш да тражиш Бога, да се одрекнеш свих осталих циљева у животу. Ако будеш стремио ка Њему с таквом жељом, сине мој, сигурно ћеш постати мудар.“

#### Приче о царевима

43

Живео једном један цар и поставио је свом саветнику једно питање, али он није знао да одговори.

„Зашто не знаш?“ зачудио се цар.

„Само Бог све зна,“ одговори саветник.

Цар је почео да негодује:

„Како то? Добијаш од мене велику плату и не можеш да ми одговориш на питање?“

„На то је саветник мирно одговорио:

„Добијам плату за оно што знам, а не за оно што не знам. Кад би ме плаћали за оно што не знам, не би била довољна сва царска блага да ми платиш. Јер оно што не знам неизмерно је веће од онога што знам.“

44

Једном је јуродиви срео цара.

„Одакле идеш, путниче?“ упита владар.

„Из пакла,“ одговори он.

„И шта си тамо радио?“

„Била ми је потребна ватра да бих запалио лулу. И одлучио сам да упитам да ли ће становници пакла поделити са мном ватру.“

„И шта је било? Јеси ли добио ватру?“ заинтересовао се цар.

„Не, тамошњи цар ми је одговорио да нема ватре.“

„А како то?“

„И ја сам се зачудио,“ рече јуродиви. „На то ми је газда пакла рекао: код нас нема ватре, свако овамо доноси своју сопствену. Управо ова ватра га пали.“

45

Живео једном један пагански цар и позвао је хришћанског епископа и захтевао да се овај одрекне своје вере. Али је епископ рекао:

„Не могу то да учиним.“

Цар се прогневио и узвикнуо је:

„Зар не знаш да је твој живот у мојој власти?“

„Знам, знам,“ одговорио је епископ, „али дозволи ми, царе, да ти поставим једно питање. Замисли, царе, да је твој највернији слуга доспео у руке твојих непријатеља. Непријатељи су на све начине покушавали да га натерају да те изда. Али, испоставило се да ти је он веран. Тада су га непријатељи, скинувши му одећу истерали и исмејали. Сад ми реци, царе: кад ти се овај

слуга, исмејан и обнажен због верности врати, зар га нећеш наградити чашћу и славом због поруге? Зар му нећеш дати најбољу одећу како би покрио његову наготу?“

„Наравно да ћу тако поступити,“ одговорио је цар, „али зашто то говориш?“

Тада је епископ одговорио:

„Царе, можеш да скинеш с мене ову земаљску одећу, односно да ме лишиш живота. Али Господ – мој Господар, обући ће ме у нову, лепшу одећу.“

Кад је ово чуо, цар се замислио, а онда је пустио епископа и више није захтевао од њега да се одрекне хришћанске вере.

#### 46

Једном је велики цар позвао мудраце и наредио им је:

„Смислите ми изреку која ће ме умирити. Кад будем тужан, она треба да ми донесе радост, а у тренуцима среће треба да ме подсети на жалост. Не сме бити превише дугачка, јер желим увек да је имам уз себе.“

Мудраци су се посаветовали и предали су се дубоком размишљању.

На крају су се вратили код цара и донели су му кутијицу. У њој је био прстен, а на њему угравиране речи: „Све ће проћи.“

#### 47

Живео једном цар Соломон и имао је прстен на којем је било написано: „Све ће проћи.“ У тренуцима туге и очајања, гнева и љутње, гледао је овај прстен и умиривао се.

Међутим, једном је погледао овај прстен и наљутио се још више. Скинувши прстен с прста, Соломон га је бацио и одједном је видео да је на његовом наличју натпис, који раније није примећивао. Соломон је подигао прстен и прочитао је: „И то ће проћи.“

#### 48

Живео једном неки владар и желео је да сазна сву историју човечанства. Мудрац му је донео петсто томова. Али цар је био заузет државним пословима и није имао времена да чита ове књиге. Послао је мудраца, заповедио је да сву историју изложи у сажетом облику.

Двадесет година касније мудрац се вратио с педесет томова. Али цар је био већ престар да би савладао толико дебелих књига. И поново је послао мудраца да настави своје дело.

Прошло је још двадесет година. Остарели, седокоси мудрац је донео владики један-једини том, који је садржао сву премудрост света, коју је он некад пожелео да спозна. Међутим, цар је већ лежао на самртном одру, и није имао времена да прочита чак ни ту једну књигу.

Тада му је мудрац изложио историју човечанства у једној реченици: „Човек се рађа, страда и умире.“

#### 49

Живео једном на свету један краљ. Имао је огромну краљевину, диван дворца, најбоље мудраце-саветнике. И одједном је код њега дошла Смрт.

„Спреми се,“ рече му Смрт. „Сутра увече идеш са мном.“

„То није могуће!“ негодовао је краљ. „Па ја сам велики краљ. Имам највећу краљевину на свету, најлепши дворца на свету. А и здравље ми је одлично! Сигурно је то нека грешка.“

Смрт погледа у своју књигу и рече:

„Нема никакве грешке. Све је тако и написано: „Велики краљ... највећа краљевина... најлепши двораци... одлично здравље...“ Дакле, све се поклапа, сутра буди спреман на заласку сунца. Само једно никако не могу да схватим...“

Али краљ је већ побегао – журио је код својих мудрих саветника.

„Посаветујте ме шта да радим?“ почео је да преклиње. „Како да преварим Смрт?“

Мудраци су размишљали, размишљали, и напослетку су смислили.

„Ваше величанство,“ рекоше, „потпуно сте заборавили на свог коња. А он је најбржи на свету! Узјашите га и јашите највећом брзином. Смрт ће доћи по вас у двораци, а ви ћете потпуно нестати. Чик нека вас ухвати! Тако ћете спасити свој живот. А онда се лагано вратите, кад Смрт заборави на вас.“

„Свака вам част!“ обрадовао се краљ. „Одлично сте смислили.“

Узјахао је коња и пожурио је што даље од дворца пуном брзином. Цео дан је журио, затим још целу ноћ не стајући и опет цео дан до увече. И то тако брзо да коњ није издржао, пао је мртав. Краљ се осврнуо, види, ето у близини неугледне колибе.“

„Е, сад могу да се одморим,“ мисли он. „Побегао сам од Смрти!“

Улази у колибицу, а Смрт седи, чека га:

„Одлично,“ каже. „Ипак си стигао до заласка сунца! А ја сам јуче сумњала. У мојој књизи је написано да ти је суђено да умреш у овој колибици, па сам мислила: како ли ћеш стићи? Даљина је велика! Али стигао си, свака ти част. Слава теби и твом коњу, вечна слава! Хајдемо сад.“

## 50

Једном је владар испричао неком од својих мудраца:

„За трима стварима жуди моја душа. Моја прва жеља је да нико не чини такав поступак који не могу да опростим. Друга жеља је да се никад не деси тако да не могу да задовољим молбу онога ко ми се обрати у нужди. Моја трећа жеља је да нико по дужини живота не може да се упореди са мном.“

Кад је то чуо, мудрац се осмехнуо и владар га је упитао:

„Зашто се смејеш?“

„Како да се не смејем,“ рече мудрац, „ако желиш за себе Божије звање!“

Владар рече:

„Молим те, нека моје речи остану тајна, никоме не говори о њима. Иначе ће ми се сви смејати.“

## 51

Живео једном један врло моћан цар. Имао је све о чему човек само може да сања: диван двораци, богатство, власт, здравље, жену, децу, много слуга. Али због нечега није имао среће – све време је осећао да је несрећан.

И једном је цар позвао дворског лекара и рекао:

„Желим да будем срећан. Смисли нешто, иначе ћу наредити да ти се одсече глава.“

Лекар је размишљао-размишљао и одговорио:

„Ваше височанство знам шта треба учинити. Треба да нађете кошуљу срећног човека и да је носите и сазнаћете шта је то.“

Тада је цар позвао првог министра и наредио:

„Под хитно ми нађи срећног човека, узми његову кошуљу и донеси ми је. И похитај!“

Пре свега министар је отишао код најбогатијег и најнапреднијег трговца у граду.

„Можеш да ми узмеш било коју кошуљу, за нашег цара ми није жао,“ рече трговац. „Али, искрено говорећи, не могу да назовем себе срећан. А хвала ти што си ми дао идеју, било би добро да и ја нађем исту такву кошуљу...“

Многе људе је министар обишао и сви су били спремни да дају краљу своју кошуљу. Само што оне нису биле одговарајуће пошто је сваки од њих сматрао себе несрећним. Министар је био потпуно очајан, али му је неко рекао:

„Не жалости се, знам једног светог човека. Он је сигурно срећан. Сваке ноћи седи на обали реке и пева песме.“

Министар је дочекао ноћ, дошао је на обалу реке и заиста, угледао је човека који седи срећан и пева песме. То је управо оно што му је потребно!

Министар је појурио према њему и узвикнуо је:

„Нашао сам! Потребна ми је твој кошуља! Хајде, брже!“

„Али то није могуће. Зар не видиш: немам кошуљу?“ зачудио се певач. „Једном сам се одрекао свог богатства, угледног положаја, власти и одмах сам постао слободан и срећан. А кошуљу потражите од неког другог.“

## 52

Живео једном један цар и имао је намесника који је управљао великим градом у његовом царству. И тако је ова владавина била добра да је у целом граду било тешко наћи макар једног несрећног човека. Овај намесник је обилато давао милостињу из царске благајне: сиромашне је облачио, гладне је хранио и много година није дозволио да неко буде увређен.

И дворани су почели да шпијунирају цару, да је иако намесника сви воле царска благајна у овом граду скоро потпуно потрошена.

Цар се наљутио и послао је свог намесника у тамницу због тога што је потрошио благајну.

И једном је цар уснио сан да је код њега дошао неки старац и повео га у Царство Небеско. Дошли су у диван град у којем се налазе велелепни дворци и куће. Старац је цара довео до дивног дворца и овај је по натпису на капији видео да му припада ова дивна зграда. А поред стоји још једна пространа, светла кућа која припада његовом намеснику.

И старац каже:

„Твој верни слуга ти је, царе, припремио место у Царству Небеском – саградио је ову кућу од твоје благајне, кад је облачио наге, убоге хранио и појио, и свима је давао богату милостињу. Он је и себи саградио кућу у Царству Небеском твојим добрим именом.“

Цар се пробудио и одмах је заповедио да се његов намесник ослободи из тамнице, а затим га је са сузама молио за опроштај.

Зато што је схватио, како много значи чинити добро од чистог срца.

## 53

Живео једном један цар, који није имао наследника и одлучио је да некога усвоји.

Наредио је свом саветнику да отвори капију и да пусти у дворац свакога ко жели да постане престолонаследник. Али притом је наредио да се припреми пир, базен с миомирисима, да се позову у дворац глумци и музичари.

Цар је желео да свако долази код њега буде свеж, одморан и добро нахраћен: тада ће му бити лакше да изабере сина.

Капија се отворила и у дворац су дошли многи који су живели у овом граду. Људи су се купали и плъускали у базену, неки су крили у цецу флашице с мирисима да их понесу. Кад је

дошло време да се једе грађани су почели да пакују храну у кутије да би имали шта да вечерају код куће. Затим је наступило време музике и плеса који је трајао до саме ноћи.

Дошла је ноћ и цар је рекао:

„Шта се десило? Зашто код мене нико није дошао?“

Саветник је одговорио:

„Ваше височанство, ни сами ништа не можемо да схватимо. Отворили смо капију и дали смо људима све што је било заповеђено. Али на крају су се ипак сви разишли по кућама и однели оно што су прикупили у дворцу.“

А десило се оно што се често дешава: на путу до циља сам циљ је био заборављен.

## 54

Једном се неки радник унајмио да копа рупе поред пута. Тим путем је пролазио цар. Почео је да се диви раду копача, застао је и рекао:

„Како вешто радиш! И да ли ти много плаћају за такав посао?“

„Па то, ваше височанство, зависи с које стране се погледа,“ одговорио је копач. „С ваше стране, вероватно изгледа много, а с моје, ма како да се довијам, немам одакле да узмем више. Добијам три гроша дневно. Али то још није страшно! И то један грош трошим одмах – враћам дуг. И други трошим – позајмљујем. Тако да имам само један грош.“

„Па како се довијаш да живиш?“

„Па, како год да погледаш, одговор је један: тешко је живети од само једног гроша.“

„Зашто онда враћаш дуг и позајмљујеш,“ наставио је цар да се интересује.

„Него како? Отац ме је одгајио, остарио је, сад га храним – враћам дуг. Син ми је још мали, гајим га и позајмљујем му. У старости ће он мени враћати овај дуг. Зато ми за себе остаје само један грош.“

Цар се насмејао и заповедио је да се мудри копач богато награди.

## Приче о богатству

## 55

Живео једном један богаташ. Седео је тако у башти за столом и ручао. Укусан мирис се ширио по целој улици и сиромаш је одлучио да уђе у кућу и да замоли богаташа за тањир чорбе.

„Господ награђује милосрдне,“ рекла је богаташу жена и хтела је да налије сиромашу чорбу.

Али је муж почео да грди и забранио јој је да храни сиромаша.

Кад се добро најео богаташ је устао од стола, хтео је да се попне у кућу, али се на највишем степену спотакао, пао је и умро.

Богаташева жена, поставши наследница све имовине, вратила се у кућу својих родитеља и почела је да дели ствари покојног мужа. Међу овим стварима био је јастук који је поклонила неком сиромашу.

Кад се вратио сиромаш је почео да извучи из јастука перје да би опрао јастучницу и открио је хиљаду рубља које су у њему биле сакривене.

Део овог новца је потрошио како би сашио себи квалитетну одећу и одлучио је да запроси добру жену. Неко му је причао о младој, богобојажљивој удовици. Жена му се врло свидела. Убрзо су се узели и почели су да живе заједно.

После извесног времена жена му је испричала причу о сиромашу, који је молио за тањир чорбе и о мужевљевој смрти. А он јој је испричао о томе како је добио јастук.



И тада су заблагодарили Богу који је дао сирوماху кућу, сву имовину и чак жену богаташа који је једном одбио да да човеку тањир чорбе.

56

Једном се разболео познати богаташ. Али нико од познаника није дошао да га посети. Богаташ се зачудио и упитао је свог старог слугу:

„Чудна ствар, зашто код мене нико не долази кад ми је тако лоше?“

Слуга му је пошпено одговорио:

„Зато што ти скоро сви људи у граду дугују и плаше се да ће те ако стану пред тебе самим тим подсетити на дуг и затражићеш им да га одмах врате.“

Кад је за то чуо богаташ је рекао својим слугама:

„Идите по граду и свуда објављујте: тај и тај и тај и тај све обавештава да му нико ништа не дугује. Ни сад – за његовог живота, ни његовој деци после његове смрти.“

Тог дана је богаташ поклонио људима много новца и одједном је осетио такво олакшање да се брзо исцелио.

57

Једном су у кући богатих људи укућани престали да се моле пре ручка. У госте им је дошао свештеник. За госта су поставили врло раскошан сто, изнели су најбоља јела и пића. Породица је села за сто. Сви су гледали свештеника и мислили да ће се сад помолити пред ручак.“

Али свештеник је рекао:

„Отац породице треба да се моли за столом, јер он је први молитвеник у кући.“

Наступила је непријатна тишина, зато што се у тој породици одавно нико није молио.

Отац се накашљао и рекао је:

„Знате, не молимо се пред ручак зато што се у овој молитви понавља једно исто. Молитва по навици је празно прбљање и узалудно трошење времена. То што из дана у дан, из године у годину понављамо једно исто и то такође не доноси никакву корист. Зато се више не молимо.“

Свештеник га је зачуђено погледао, али је седмогодишња девојчица упитала:

„Тата, значи ли то да ја од сад могу да не долазим код тебе ујутру и да ти не говорим „добро јутро“?“

58

Једном се монах налазио у цркви с богатим велможом. Велможа је почео да се диви томе како се ватрено и искрено монах моли и рекао му је:

„Тражи од мене све што ти је потребно – и све ћу ти дати.“

„У Божијем дому људи моле само од Бога,“ смирено је одговорио монах.

59

Једном је неки веома богат човек позвао мудраца да посети његов дворца. Дворца је био необично раскошан. У њему је било мноштво вредних ствари: теписи, слике, скупочено посуђе и намештај.

Много сати богаташ је водио госта из једне сале у другу, зато што је двораци био заиста огроман. Притом ни за тренутак није затварао уста и све време се хвалио својим благом, осећајући понос и задовољство.

Напокон је показавши цео дворец, упитао:

„Па, какав је утисак?“

Мудрац се осмехнуо и одговорио је:

„О, да! На мене је огроман утисак оставило то што је свет толико стабилан да је у стању да издржи тежину овако огромног дворца, и тебе заједно с њим!“

60

Једном је богаташ замолио мудраца да напише неколико редова који обећавају процвет његовој породици из нараштаја у нараштај.

Мудрац је узео велики лист и написао је: „Отац је умро, син је умро, унук је умро.“

Богаташ се наљутио:

„Замолио сам те да напишеш нешто за срећу моје породице. Зашто се тако глупо шалиш?“

„Уопште нисам имао намеру да се шалим,“ одговорио је мудрац. „Ако твој син умре пре тебе то ће те много ражалостити. А ако унук умре пре сина то ће вам потпуно разбити срца. Ако у твојој породици из генерације у генерацију буде онако као што сам написао, то ће бити природан ток живота. Управо то и називам истинским напретком.“

#### Приче о свакодневном животу

61

Живео једном један човек и имао је три друга. Прву двојицу је веома волео и поштовао, а према трећем се односио немарно.

Али десило се да су код овог човека дошли цареви посланици и предали су му наредбу да под хитно дође код владара и да врати владару дуг од десет хиљада талената. Немајући такав износ за плаћање дуга човек се обратио пријатељима.

Први је на његову молбу одговорио овако:

„И без тебе имам много пријатеља. Баш идем сад с њима да се провеселим... Ево ти два пара старе одеће, ништа више не могу да ти дам.“

Други пријатељ је рекао:

„И мени је тешко, али могу да те отпратим до царског дворца, немој више ништа од мене да очекујеш.“

И само трећи друг, у којег се човек чак није ни уздао рекао је:

„За оно мало што си учинио за мене платићу ти све. Ићи ћу с тобом код цара и преклињаћу га да те не преда у руке целата.“

Шта значи ова прича?

Први друг је погибелна страст према стицању и само богатство. Оно човеку не даје ништа – само кошуљу и погребни покров.

Други друг су човекови рођаци и ближњи. Све што они могу јесте да га испрате до гроба.

А трећи друг су наша добра дела. Управо она ће постати наши заступници пред Господом, помоћи ће нам да прођемо ваздушна митарства после смрти и преклињаће Бога за нас.

Једном је по обали мора шетао човек. Све унаоколо су биле водене биљке, ситна риба и морске звезде, које је море избацило на обалу после страшне буре.

И одједном је угледао девојчицу. Она се сагнула до земље, узимала је рибицу или звезду, а онда их је бацала у море.

„Зашто то радиш?“ упитао је човек. „Не можеш свима да помогнеш! Има их превише!“

„Можда,“ одговорила је девојчица, бацајући даље у море још једну морску звезду. „Али бар сам за ову учинила све што сам могла.“

Једном је неки слободољубив младић нешто подсмешљиво рекао о веродостојности Библије у присуству хришћанина. Наводно, веродостојност њених појединих делова свеједно није утврђена.

На то му је хришћанин рекао:

„Наведите ми, молим вас, аутора таблице множења.“

Младић се замислио, а онда је збуњено признао да не зна ко је аутор.

„Зар није глупо с ваше стране да верујете у тачност таблице множења и да је користите ако не знате ко ју је саставио?“ упитао је хришћанин.

Живео једном један философ и намислио је да уместо хришћанства оснује неку нову религију. Али ма шта да је смишљао није имао никаквог успеха: људи нису изражавали посебну жељу да му се придруже.

Пожалио се на свој неуспешну политику и рекао је:

„Да, уводити у земљи нову религију није лак задатак. Али знам шта да треба да учините за то.“

„О, учинићу све што треба!“ узвикнуо је философ. „Само реците!“

„Добро, онда идите у свет, исцељујте болесне и васкрсавајте мртве, затим предајте себе на распеће и нека вас сахране, а трећи дан васкрсните из мртвих. Ако то учините сигурно ћете остварити циљ...“

Једном је атеиста упитао верника:

„А шта ако после смрти откријете да не постоји рај о којем проповедате?“

На питање атеисте верник је одговорио:

„А шта ако на крају земаљског пута, иза гроба откријете да вечни пакао, који ви атеисти, негирате, постоји?“

„Надам се да се то никад неће догодити,“ рекао је атеиста.

„Надате се?“ поново је упитао верник. „Управо у томе је сва разлика између ваших и мојих убеђења. Ви живите од несигурних нада, а ја живим с вером у то да ако постоји творевина, значи да постоји и Творац.“

Једном су богомолници журили на празник у велики манастир. Међу њима су били слепац и богаљ без ногу, који су напредовали с великим напором, и одједном су потпуно стали.

Посред пута је текао поток. Није било моста преко њега, али свуда је било велико камење, којим су људи вешто прелазили на другу обалу.

Шта су могли да учине? Богаљ без ногу није могао да иде с камена на камен, а слепац није видео где да стави ногу. Размишљали су, размишљали и напokon су одлучили.

Слепац је подигао богаља на леђа, заменивши му ноге које није имао, а овај други је показивао пут слепцу, куда да иде, заменивши његове очи.

Тако су прешли преко потока и могли су да наставе пут до манастира.

Тешко је човеку да пређе преко зла и неистине до Божијег, хришћанског живота. Али у свему ћемо успети ако будемо једни другима помагали, као слепац и богаљ.

## 67

Живела је једном у једном граду жена – лепа, али порочна. Градоначелник ју је заволео и понудио јој је руку и срце, али под условом да се у будуће понаша непорочно.

Жена се заклела и ускоро је постала супруга владара. Кад су за то сазнали њени некадашњи љубимци, ражалостили су се и једном су одлучили да је измаме из куће.

„Даћемо јој знак звиждуком, она ће изаћи код нас и владар ништа неће сазнати,“ рекли су. Што су смислили, то су и учинили.

Али кад је жена чула познати звиждук, побегла је у унутрашње одаје, запушивши уши.

А ево и тумачења ове приче: лепа жена која је изгубила част је душа, њени љубимци су – страсти, владар је Христос, брак је покајање, звиждук су саблазни света, унутрашње себе су живот по заповестима Господњим.

О, кад би наша душа исто тако увек прибегавала Богу!

## 68

Једном су се тројица пријатеља купала у реци изнад водопада. Препливавајући реку приметили су да их вода вуче. Ток је био лаган, али како се водопад приближавао приметно се убрзавао. Узнемирена због тога двојица пријатеља су се вратила на обалу и почела су да зову трећег пријатеља.

Али он се само смејао у одговор и викао је:

„Тако ми је лако да пливам!“

Пријатељи су се бринули за њега и викали су:

„Држи се ближе обале, повући ће те!“

Али он је одговорио:

„Напротив, пливам све лакше и слободније! Скоро ни не улажем напор да пливам...“

Тренутак касније изненада је осетио да га ток носи с ужасном брзином према водопаду, али било је већ касно. Још један крик и пливач се нашао у бездану.

Ми смо пливачи. Лако је и згодно пливати у животу низводно. Али безбрижан човек може да се нађе у провалији.

## 69

Једном је код трговца дошао човек и замолио је да му да новац под залог. Али он је одговорио:

„Нећу узети залог, а новац ћу ти дати. Само испуни једну моју молбу.“

И наредио је слуги да донесе новчаник с новцем и огледало.

„Погледај се у огледало,“ замолио је трговац, „и после тога ћеш добити од мене новац.“

„Али... зашто?“ зачудио се молилац.

На ово је зајмодавац рекао:

Погледај свој одраз у огледалу. Види како сија твоје лице у тренутку кад добијаш новац.

Нека твоје лице буде исто такво и оног дана кад ми будеш вратио дуг – исто тако радосно, а не тужно.“

70

Једном су двојица путника залутала у пустињи. Само што нису умрли од глади и жеђи, кад су се изненада нашли испред високог зида. Иза њега су допирали бука водопада и пој птица. Погледавши горе путници су угледали гране дрвећа са сочним плодовима које висе иза зида.

Један од путника је брзо прескочио зид и сакрио се од погледа.

А други се вратио у пустињу да би помогао другим залуталима да нађу пут према дивној оази.

71

Једном се у мочвари давио човек. Потпуно се заглибио у живо блато, само му је још глава вирила. Несрећник је молио за помоћ, Убрзо се цела група окупила на месту овог догађаја. Нашо се један храбар човек који је пожелео да спаси утопљеника.

„Дај ми руку!“ викао му је. „Извући ћу те из мочваре.“

Али је утопљеник као пре само викао и преклињао.

„Па дај ми руку!“ понављао је човек.

У одговор су се чули само жалосни крици и јецаји. Тада је из гомиле изашао старац и рекао.

„Видиш да никако не може да ти да руку. Пружи му своју, тада ћеш моћи да га спасиш.“

72

Једном је слепац седео на улици и молио за милостињу. Покрај ногу му је стајао натпис: „Слеп сам. Молим вас, помозите ми!“

Поред је пролазио човек који није имао новца. Али нагнуо се и написао је на таблици неколико речи. А увече је слепац донео кући пуну капу новчића – толико му људи никад нису давали!

Сутрадан је слепац препознао свог добротинитеља по корацима и питао је шта је овај написао на његовој таблици.

„Ништа што би било неистинито,“ одговорио је пролазник. „Написао сам исто што и ти, само мало другачије.“

Нов натпис на таблици је гласио: „Пролеће је, али га ја не видим.“

73

Живела су једном у селу два рођена брата. Један је имао жену и троје деце, а други није имао никога.

Оба брата су живела врло сиромашно, хранила су се трудом својих руку. У пролеће су засејавали заједничко поље, а кад је дошло време, скупљали су летину.

И наступила је јесен. Све што је порасло браћа су поделили по пола и разишла су се по кућама.

Али први брат целе ноћи није могао да заспи и мислио је: „Мени је много лакше да живим на свету, имам жену и децу, а мој брат нема никога...“

Тада је он одлучио да узме део своје летине и да га кришом однесе ноћу на братовљево поље.

Други брат такође није могао да спава. Лежао је и размишљао о томе како његов брат има жену и троје деце. Његовој породици је потребно пет пута више... И одлучио је да кришом однесе ноћу део своје летине на поље, за брата.

Био је мрки кад су се браћа срела на пољу с џаковима жита.

А онда су све схватила и братски се загрлила.

74

Живео је на свету један кројач који је шио људима кошуље. Онима који су узимали његову робу он је задовољан, говорио:

„Носите на здравље оно што сам направио.“

Али једном су код њега дошли сељак – онај који је гајио лан, мајстор који је упредао нити лана, и ткач, који је ткао платно од ових нити и упитали:

„Молим те, зашто свима причаш да си направио ове кошуље? Јер у њима је и наш труд. И не само наш: јер нисмо ми обасјавали сунцем стабла лана, нисмо га ми заливали кишом...“

Од тада је кројач почео да говори другачије:

„Носите на здравље оно што сам сашио.“

75

Живео једном један плаховит и необуздан човек. И једном му је отац дао мали џак с ексерима и наредио му је да сваки пут кад не обузда свој гнев, укуцава у стуб од оградe по један ексер.

Првог дана је у ограду било укуцано неколико десетина ексера. Али следеће недеље је младић научио да се обуздава и из дана у дан је број ексера које је укуцавао у стуб почео да се смањује. Младић је схватао да је лакше контролисати своју плаховитост него укуцавати ексер.

Напокон је наступио дан кад ниједном није изгубио самоконтролу. Испричао је то свом оцу и овај је рекао да од тог дана сваки пут кад син успе да обузда свој гнев он може да извуче из стуба по један ексер.

Време је протицало. И наступио је дан кад је младић рекао оцу да у стубу није остао ниједан ексер. Тада је отац узео сина за руку и одвео га је до оградe:

„Није лоше, али видиш колико има рупа на зиду? Он више никад неће бити као што је био. Кад кажеш човеку нешто зло у души му остаје исти такав ожиљак као ове рупе.“

76

Једном је мајка довела малог сина на концерт познатог музичара како би га на неки начин наградила за успех у бављењу музиком. Дете је оставила у сали, а сама је угледавши познаницу, пришла да се поздрави.

Али дечак који се први пут нашао у концертној сали није могао да седи на истом месту и отишао је да обиђе зграду. Угледавши врата с натписом „Улаз је забрањен“, наравно, одмах је ушао.

У међувремену се у сали угасило светло, као што то обично бива пред почетак концерта. Мајка је пожурила на своје место, али није видела сина поред себе. Изненада се завеса подигла и зраци рефлектора су обасјали сцену: за клавиром је седео мали дечак и свирао је једноставну мелодију коју је недавно научио.

У истом тренутку је брзим кораком на сцену изашао познати музичар. Публика је изгубила дах. Али маестро је пришао дечаку и рекао је:

„Не престај. Свирај даље.“

Нагнувши се музичар је почео левом руком да свира партију баса. Затим се његова десна рука спустила на клавијатуру с друге стране детета и његовој мелодији је додао неколико живих акорда. Публика је била потпуно очарана и почела је да тапше музичару који је апсурдну ситуацију умео да претвори у чудо импровизације.

Ма шта да се дешава у нашем животу Господ шапуће:

„Не престај, пријатељу, свирај даље.“

77

Једном је младић дошао код оца и рекао:

„Оче, порадуј се са мном, уписао сам се на факултет. Бићу правник! Напокон сам нашао своју срећу!“

„Врло добро, сине мој,“ одговорио је отац, „значи, спреман си да усрдно учиш. Али шта ће бити даље?“

„За пет година ћу добити диплому с одличним успехом и завршићу универзитет.“

„И шта даље?“ не попушта отац.

„Затим ћу из све снаге радити да бих што пре постао самосталан човек.“

„А даље?“

„После ћу се оженити, створићу породицу, гајићу и васпитаћу децу, помоћи ћу им да се школују и да стекну добру професију.“

„А онда?“

„Онда ћу отићи на заслужени одмор – радоваћу се срећи своје деце и одмараћу се у доброј старости.“

„Шта ће онда бити?“

„Онда?“ младић се на тренутак замислио. „Нико не живи вечно. Онда ћу, вероватно, као и сви људи морати да умрем.“

„А шта онда?“ дрхтавим гласом је проговорио отац. „Драги сине, шта ће бити после тога?“

Син се замислио и рекао је тихо:

„Хвала ти, оче. Схватио сам. Заборавио сам главно...“

78

Једном је човек купио поврће на пијаци. Кад је дошао кући открио је да су трговци уместо робе на његова кола уговорили гомилу камења. Али он се није вратио и није туговао, већ је наставио да живи као пре.

И после четрдесет дугих година на врата куће је неко закуцао. Кад је човек отворио врата на прагу су стајали немоћни старци.

„Добар дан,“ рекли су, „преварили смо те тада и дошли смо да замолимо за опроштај.“

Човек је одговорио:

„Сећам се тог догађаја. Али ништа ми не дугујете: камење сам истог дана бацио у рупу, а ви сте га четрдесет година носили у вашем срцу.“

79

Живела су на једном месту два брата – један је био глув, а други слеп.

И неко им је донео недопечен хлеб и рекао:

„Примите, мили, хлеб и сир.“

Браћа су почела да ручају и слеп упита:

„Хлеб је ту, а где је сир?“

А глуви брат му одговара:

„О чему причаш? Дали су нам само хлеб, а никакав сир нису ни помиљали.“

Слепац се наљутио:

„Својим ушима сам чуо да је било речено: примите хлеб и сир. Зашто си га сакрио од мене?“

И од тада се између браће родило непријатељство због непостојећег сира.

А шта се ту још може рећи?

Слепац је онај ко без размишљања верује свакој речи и зато се брзо може довести до гнева. А глув је онај ко без размишљања прима сваку радњу. На свету због тога има много немира.

#### Приче-осмеси

80

Живео једном један фризер. Неком приликом се шишајући клијента фризер распричао с њим о Богу.

„Ако Бог постоји, одакле толико болесних људи? Одакле напуштена деца и неправедни ратови? Кад би Он заиста постојао не би било ни патње, ни боли. тешко је замислити Бога Који воли, а допушта све ово. Зато лично не верујем у Његово постојање.“

Тада је клијент рекао фризеру:

„Знате шта да вам кажем? Фризери не постоје.“

„Како то?“ зачудио се фризер. „Један од вас је управо испред вас.“

„Не!“ повикао је клијент. „Они не постоје иначе не би било толико зараслих и необријаних људи као онај који иде улицом...“

„Па, драги човече, не ради се о фризерима! Просто људи сами не долазе код мене.“

„Управо о томе се ради!“ потврдио је клијент. „И ја кажем исто то: Бог постоји. Просто људи Ге не траже и не долазе код Њега. Ето зашто у свету има тако много боли и патње.“

81

Живео једном један човек. Доживео је бродолом и таласи су га избацили на пусто острво.

Он је једини преживео и сад се непрекидно молио за то да га Бог спаси. Сваког дана је гледао у хоризонт у нади да ће угледати брод који му плови у помоћ. Изгубивши сваку снагу човек је одлучио да направи себи колибу од дасака које су избачене на обалу после бродолома. Како се другачије бранити од кише и дивљих животиња?“



Али једном је, вративши се на обалу после потраге за храном видео своју колибу у пламену: дим се као стуб подизао према небу. Најстрашније је што је заједно с колибом изгорело и све његово просто покућство. Остао је празних руку.

Човек више није могао да обуздава своје очајање и гнев.

„Боже, како си могао са мном тако да поступиш?“ ридао је.

Али, следећег јутра га је пробудила бродска сирена. Брод је пловио ка острву. Дошао је да би га спасио.

„Како сте сазнали да сам овде?“ упитао је човек морнаре.

„Видели смо димни сигнал,“ одговорили су.

Упамти, човече: ако је изненада твоја колибица потпуно изгорела можда ће твоја несрећа бити сигнал који призива Божију милост.

## 82

Господ је створио човека и упитао га је: „Колико година живота да ти дам?“

„Колико Твојој вољи буде угодно.“

„Добро,“ одговорио је Господ, „живећеш двадесет година.“

Човек је почео да плаче:

„Зашто тако мало?“

Дошао је магарац и Господ му је рекао:

„Теби дајем четрдесет година. Двадесет година ради и помажи човеку, а двадесет одмарај.“

Магарац је почео да моли:

„Биће ми тешко. Скрати мој живот.“

„Дај ми године магарца,“ замолио је човек.

И Господ је дао човеку године магарца.

Код Господа је дошао пас.

„Живи четрдесет година. Двадесет ћеш служити човеку, а двадесет ћеш да се одмараш.“

Пас је почео да моли:

„Скрати ми живот, Господе.“

Човек је замолио да му да и године пса.

Дошао је и мајмун:

„Скрати мој живот. Не треба ми тако много.“

Господ и његове сувишне године дао је човеку.

Човек је својих двадесет година провео светло, јарко, радосно. Онда се оженио, и наступиле су магареће године. Радио је напорно и живот му је био тежак и жалостан. Након магарећих година наступиле су пасје. Човекова деца су поодрасла, почела су да вуку из куће добро које је прикупљено тешким радом. Човек је почео да гунђа, није хтео да да оно што је прикупио, свиме је био незадовољан. А онда су наступиле и мамунске године. Човек је остарио. Нема своју кућу. Иде код своје деце, гаји унуке, прави гримасе да би забавио малу децу, мајмунише се.

Тако протиче цео људски век.

## 83

Једном је завршивши службу свештеник рекао:

„Следеће недеље ћу разговарати с вама на тему лажи. Да бисте лакше схватили о чему се ради, прочитајте пре тога код куће седамнаесту главу Јеванђеља по Марку.

Идуће недеље свештеник је пре своје проповеди рекао:

„Молим оне који су испунили задатак и прочитали седамнаесту главу да подигну руку.“  
Скоро сви парохијани су подигли руку.

„Управо о томе и желим да попричам с вама о лажи,“ рекао је свештеник. „Јеванђеље по Марку нема седамнаест глава.“

85

Једном је ђаво одлучио да распрода све оруђе свог заната.

Изложио га је тако да сви могу да га виде. Каква је то била колекција! Овде је лежао сјајан бодеж Зависти, а поред тога се дичио чекић Гнева. На другој полици су били изложени лук Похлепе, отровне среле Похоте и Љубоморе, смртоносно оруђе Страхa, Гордости и Мржње. Сви су они били снабдевени натписима с називима и ценом.

Али на почасном месту, одвојено од осталих инструмената, лежао је мали и неугледан дрвени ексер на којем је био натпис „Чамотиња“. На свеопште запрепашћење овај једноставни алат је вредео више од свих осталих заједно.

Један пролазник се није уздржао и упитао је ђавола зашто је тако високу цену одредио за овај ексер и он је одговорио:

„Заиста га ценим више од осталих зато што на овај алат могу смело да се ослоним ако се покаже да су сви остали немоћни. Довољно је закуцати овај клин човеку у главу и одмах се нађе посао и за се остале алате.

Нежно је помазио дрвени клин и додао:

„На свету нема ничег смртоноснијег од чамотиње.“

85

Једном је проповедник изашао на трг да би се обратио верницима. Али трг је тог дана био празан, ако се не рачуна један коњушар.

„Осим тебе овде нема никога. Шта мислиш, да ли треба да причам или не?“ упитао га је проповедник.

На то је коњушар одговорио:

„Ја сам обичан човек, ништа не разумем. Кад долазим у шталу и видим да су се сви коњи разбежали и да је остао само један, свеједно га нахраним.“

Проповедник је примивши његове речи блиско к срцу започео своју проповед. Говорио је преко два сата и завршивши осетио је у души велико олакшање. Желео је да чује потврду да је његов говор био добар.

Упитао је коњушара:

„Како ти се свидела моја проповед?“

„Већ сам рекао да сам прост човек и не схватам то баш најбоље. Али ако дођем у шталу и видим да су се сви коњи разбежали и да је остао само један, нахраним га, али му не дајем сву храну коју имам, већ тачно онолико колико он може да поједе.“

86

Једном је код Бога дошао мушкарац, пожалио се на досаду и замолио га је да створи жену.

Бог се замислио: „Од чега да направим жену ако сам цео материјал потрошио на мушкараца?“

Али ипак се прихватио посла. Било му је потребно неколико јарких зракова сунца, све боје зоре, замишљена туга месеца, лепота лабуда, љупкост мачке, привлачна сила магнета, хладан сјај звезда, нестабилност ветра, лукавство лисице, досада муве, грабљивост ајкуле, љубомора тигрице...

На крају се појавила права жена.

Бог је поклонио ово дело мушкарцу и рекао:

„Узми је онакву каква је испала, само немој покушати да је преправљаш.“

87

Једном је дресер мајмуна дошао код својих штићеника и објавио им је:

„Сад ћете добити по три банане ујутру и по четири увече.“

Кад су ово чули мајмуни су се јако наљутили. Тада је дресер рекао:

„Добро, значи, све ћемо оставити као што је било: по четири банане ујутру и по три увече.“

Оваква варијанта је задовољила животиње и оне су почеле да скачу од радости.

А дресер, који ништа није изгубио, помислио је: ето шта значи на време променити сопствену одлуку!

88

Једном су четворица другова дали завет ћутања. Ћутали су цео дан, али је пала ноћ и лампа у кући се скоро угасила.

Тада се један од њих није уздржао и викнуо је слуги:

„Долиј уље у лампу!“

Други пријатељ се јако зачудио кад је чуо да је први проговорио:

„Договорили смо се да не кажемо ни реч,“ приметио је.

„Хеј, ви, доста сте причали!“ довикнуо је трећи.

„Само ја ћутим,“ промрмљао је четврти.

89

Једном је атеиста шетао дуж понора, оклизно се и пао је доле. Падајући, успео је да се ухвати за грану дрвета које је расло из пукотине стене.

Висећи на грани изнад провалије схватио је сву безнадежност свог положаја: није могао да се подигне, доле је било оштро камење, а његове руке, које држе грану, постепено су слабиле.

„Само Бог сад може да ме спаси,“ помислио је. „Никад нисам веровао у Бога, али можда сам грешио? Шта губим?“

И позвао је:

„Боже! Ако постојиш одговори ми и спаси ме и тада ћу веровати у Тебе.“

Али одговора није било и атеиста је почео упорно да зове поново и поново:

„Молим Те, Боже! Ако ме спасиш, од сад ћу увек веровати у Тебе.“

Одједном се зачуо глас с неба:

„О, не! Свеједно нећеш поверовати. Добро знам такве као што си ти.“

„Молим те, Боже! Грешиш! Заиста ћу веровати, само ме спаси!“ преклињао је човек.

На крају је Бог рекао:

„Па, добро. Спасићу те. Пусти грану.“

„Да пустим грану?“ узвикнуо је човек. „Па не мислиш ваљда да сам луд?“

Једном је путем ишла гомила људи. Свако је носио на леђима свој крст. Али једном човеку се учинило да је његов крст претежак. Овај човек је био лукав. Заоставши за осталима ушао је у шуму и одсекао је део крста. Задовољан што је надмудрио све стигао је пријатеље и отишао је с њима даље.

Одједном се на путу путника испречила провалија. Сви су пребацили своје крстове преко ивице провалије и прешли су преко ње. Само лукав човек није могао да пређе преко провалије. Његов крст је био прекрatak.

Једном је ковач направио две лопате. Изгледале су потпуно исто. Једна од њих је стајала у углу шупе, а другу је сељак бацио на кола и одвезао је на поље.

Кад су се после извесног времена обе лопате поново среле у шупи погледале су се са чуђењем. Она која се није користила за рад у потпуности је била покривена рђом. Са завишћу је гледала своју лепу, сјајну другарицу.

„Реци ми, како си постала тако лепа? Баш ниси имала среће! Све ово време ја сам стајала у тишини у свом углу у шупи и ништа нисам радила, а ти си од зоре до мрака радила на пољу.“

„Нерад те је и унаказио, а ја сам се пролепшала од рада,“ одговорила је друга лопата.

Једном је ловац ухватио птичицу.

„Немој да ме убијеш, мили човече!“ замолила се птичица. „Свеједно се нећеш најести од мене. Обећај да ћеш ме пустити на слободу, а ја ћу ти дати три добра савета. Они ће ти донети много више користи него моје месо и помоћи ће ти у даљем животу. Мој први савет ћеш чути одмах, док се налазим у твојим рукама. Други савет ћу ти дати кад седнем на ово дрво. А трећи – кад долетим до оне стене.“

Ловац се сложио:

„Добро, да чујем.“

„Никад немој да жалиш због онога што више не можеш да вратиш,“ рекла је птичица.

Ловцу се свидео овај савет, пустио је птичицу.

„Никад немој да верујеш у оно што не може бити,“ рекла је седајући на дрво.

Затим је прхнувши, наставила:

„Ти си глуп човек! Да си ме заклао нашао би у мени два драгоцен бисера.“

Само што није заплакао од туге, ловац узвикну:

„Ипак ми кажи трећи савет пре него што одлетиш!“

„Зашто ако си већ успео да заборавиш два претходна савета?“ рекла је птичица. „Зар ти нисам рекла: „Никад немој да жалиш због онога што не можеш да вратиш,“ и „Никад немој веровати у оно што не може бити“? А ти си већ пожалио што си ме пустио и поверовао си да се у мени наводно налазе бисери. Кад је то било да се у стомаку шумске птичице пронађе драго камење које се може наћи само у морској дубини?“

Живео једном на свету неки сељак који је од ујутру до увече радио и добијао је тако малу плату да је тешко могао да прехрани породицу. Тако су пролазиле године и на памет му је пала грешна мисао: „Зашто је једнима Господ послао углед и богатство, а друге је оставио да живе у сиромаштву? Где је правда?“

И једном је уснио сан да наводно стоји у подножју високе планине, а испред њега се налази велико мноштво крстова различите врсте и разне величине. Овде је било великих и малих крстова, златних и сребрних, бакарних и гвоздених, камених и дрвених. И одједном му прилази старац дуге беле браде и каже му:

„Видиш колико овде има крстова? Изабери који год хоћеш и однеси га на врх планине, коју видиш испред себе.“

Сељак је изабрао највећи златан крст, али ма колико да се трудио није могао ни с места да га помери. Узео је сребрни, испоставило се да нема снаге ни њега да понесе. Исто је било и с бакарним и с гвозденим, и с каменим крстовима.“

Морао је да узме најмањи дрвени крст који је лако понео на врх планине. И сељак упита старца:

„А какву награду ћу за ово добити?“

„Да би сам расудио какву награду да добијеш открићу ти какве крстове си видео, рекао је старац. „Златан крст који ти се прво свидео јесте царски крст. Ево ти мислиш: како је добро и лако бити цар! А не схваташ да је власт најтежи крст. Сребрни крст је крст оних који имају власт. Ови људи носе на себи много туђих брига и невоља. Бакарни крст је крст оних којима је Бог послао богатство. Ево, ти им завидиш и мислиш како су они срећни. А богатима је теже да живе него теби. Ти после обављеног посла можеш мирније да заспиш: нико неће дирнути твоју убогу кућу и мало добро. А богаташ се увек – и дању и ноћу плаши да га неко не превари, да га не опљачка, и сиромаштво је за њега мука. Осим тога, богаташ ће морати да одговара Богу за своје богатство: како га је употребио? Гвоздени крст је крст војника. Питај оне који су били у рату и они ће ти рећи колико страха и оскудице су морали да претрпе. Камени крст је крст трговаца. Знаш, свиђа ти се њихов живот, зато што не морају да раде као ти. Али зар се не дешава да трговац иде преко мора, троши сав свој капитал, а његова роба у једном трену пропада од бродолома и он се поново враћа кући као сиромаш? А ево дрвеног крста који си тако лако понео на планину – то и јесте твој сељачки крст. Жалио си се да ти је живот тежак, али сад видиш да је он много лакши него код многих других људи. Знао је срцезналац Господ да би ти у сваком другом звању и ситуацији изгубио душу, зато ти је и дао најсмиренији, најлакши – дрвени крст. Дакле, иди и не ропћи на Господа Бога због своје сиромашне судбине. Господ сваком човеку даје крст по његовој снази – ко колико може да понесе.“

На последњим речима старца сељак се пробудио, захвалио се Богу због поучног сна и после тога више никад није роптао на своју судбину.

Једном су коњ и магарац ишли с пијаци. Десило се тако да је магарац био претоварен, а коњ је трчао без терета. Превалили су пола пута. Магарац се уморио, уздисао је, једва дисао.

„Буди друг,“ замолио је коња, „помози ми. Узми бар део терета!“

Али коњ није ни ухом мрднуо.

Мало касније магарац је завапио:

„Помози! Не могу више!“

Коњ се само окренуо и фркнуо је.

Пут је водио узбрдо. Магарац је осећао да само што не падне и поново је замолио коња.

„Помози!“

„Добро, хајде,“ пристао је коњ, „нешто ћу понети. Ти носи свој терет, а ја ћу све време за тебе да стењем и уздишем.“

Магарац је прошао још неколико корака и пао је без снаге.

„Устај, устај, мили!“ преклињао је домаћин, али магарац није могао да устане.

Није се имало куд, газда је морао да растерети магараца и цео терет је натоварио на коња.

Сад је магарац трчао без терета, а коњ је стењао, уздисао и мучио се за двојицу.

95

Једном је срећа лутала по свету и испуњавала жеље свих оних на које је наилазила на путу. Али срећа је неопразно упала у јаму и никако није могла да се извуче. Многи људи су пролазили поред и замишљали жеље, а срећа их је, природно, испуњавала. Али је једном јами пришао необичан човек. Погледао је срећу, али ни за шта није молио, него се заинтересовао:

„А шта ти, срећо, сама хоћеш?“

„Да изађем одавде,“ одговорила је срећа.

Човек јој је помогао да се извуче и отишао је својим путем. А срећа је... потрчала за њим.

96

Једном је дечак отишао у шуму да скупља печурке. Зашао је дубоко у шуму и одједном је чуо у мочвари да неко јеца, зове у помоћ. Притрчао је мочвари и види: копрца се у живом блату старица, само што не потоне. Дечак јој је пружио штап и једва ју је извукао на суво.

„Хвала ти,“ рекла је старица шкрипугавим гласом, „иначе бих седела у овој мочвари тридесет три године. И на земљи би се у то време десила страшна несрећа. Сви људи би ме звали као велику милост.“

„Па ко си ти?“ упита дечак.

„Ја сам смрт,“ одговорила је старица. „И зло и добро. Свему у животу долази крај, старо уступа место новом. Овај закон нико нема моћ да промени. Немој да ме се плашиш. Хајдемо. Због тога што си ме спасио, открићу ти тајне свих болести и научићу те да правиш лекове од свих болести.“

И дечак је почео да живи код Смрти. Сазнао је какве болести бивају и како да их препознаје, научио је да прави микстуре и лекове. Постао је најбољи лекар на земљи.

Једном му је старица рекла:

„Данас је тачно три године откако си ме извукао из мочваре. Пуштам те и желим да ти дам поклон. Ни највештији лекар на зна да ли ће ти лечење помоћи или неће, а ти ћеш увек знати. Ако ме видиш код ногу болесника – лечи га. Али ако будем стајала код узглавља, значи, ништа га више неће спасити и овај човек припада мени.“

Млади лекар је, не часећи ни часа, отишао кући, у своје родно село, код мајке. Свих ових година је туговала за несталим сином, све је очи исплакала и сад је лежала болесна.“

Ушао је лекар у кућу и одмах је видео – мајка умире. Смрт јој стоји покрај узглавља.

„Не, нећу је дати,“ олучио је. „Мајка је у сиромаштву и невољи провела цео живот, а последњих година је патила због мене. Нека се макар мало радује њено сирото срце.“

Узео је и окренуо мајку главом на другу страну.

Смрт му је припремила кошгуњавим прстом, зашкргутала је од злобе зубима:

„Нисам те учила зато да би ми се супротстављао.“

А мајка се од радости због тога што се син вратио, брзо опоравила и срећно су живели заједно.

Млади лекар је почео да лечи људе и слава о њему убрзо се пронела по читавом крају. Сви су знали да је од речи: ако прихвати да лечи човека, сигурно ће га излечити, а ако одбије – суђено му је да умре, и човеку ништа више неће помоћи.“

Једном је млади лекар позван код болесне удовице. Дошао је у бедну колибу, угледао је намучену жену. Код њених ногу се врзмају гладна дечица, а код узглавља стоји Смрт.

Срце младог лекара је испунило жалост и он је замолио:

„Иди одавде. Сажали се над децом.“

„Не могу,“ рекла је Смрт. „У мени нема ни злобе, ни жалости, радим оно што морам да радим.“

„Па добро, и ја ћу урадити оно што морам!“

Рекао је то и преместио је жену на умору ногама према Смрти.

Смрт је почела да се тресе од гнева, али се окренула и поново је отишла ћутке.

Прошло је време и у овој земљи је почео рат који је људима донео много несреће. И наступила је одлучујућа борба, кад се чинило да није било више никакве наде у одбрану домовине. Али нашао се један храбар војник који је повео војску против непријатеља и добио битку, иако је сам у овој борби задобио смртну рану.

Увече после борбе лекар је ишао по пољу и помагао онима покрај чијих ногу је стајала Смрт. А кад сам пришао вођи видео је да код његове окрвављене главе немо стоји Смрт.

„Али ако умре, пропаће моја домовина!“ узвикнуо је лекар. И окренуо је рањеника.

А Смрт је рекла:

„Три пута си прекршио моју забрану. Иди сад са мном, открићу ти последњу тајну.“

Старица га је одвела у ону пећину у којој је живео три године. Ударила је у зид и стена се померила. Ту се пружао камени ходник с бесконачним низовима упаљених светиљки.

„Види,“ рекла је Смрт, „у свакој светиљци гори ватра нечијег живота. Три светиљке, чији фитиљи горе уједначеним јаким пламеном су животи које си ми узео. А онај у којем ватрица једва тиња на скоро сувом фитиљу јесте твој живот. Ти се ме једном спасио, а сад ћу ја тебе спасити. Дакле, можеш да долијеш себи уље из оних светиљки и живећеш дуго и срећно.“

Лекар је размислио и одговорио је Смрти:

„Не могу да одузем живот својој мајци, да начиним сирочадима децу удовице и да осудим домовину на пропаст!“

У том тренутку је ватрица последњи пут букнула у његовој светиљци и угасила се.

Али Смрт није добила младог лекара, зато што је умро као праведник.

## 97

Живела једном на земљи Мудрост. Њена обитељ се налазила високо у планинама. Свако је могао да дође и да је замоли за савет и Мудрост никад никог није одбијала.

Али, после извесног времена Мудрост је почела да примећује да је људи користе: њихове молбе су постајале користољубиве и све егоистичније, а број људи који су долазили из дана у дан је био све већи и већи.

И тада је Мудрост решила да се сакрије од људи, барем да не постане тако доступна за неке. Окупила је своје помоћнике да се посаветује где је боље да се сакрије...

„Можда у непроходну и непролазну шуму?“ предложили су.

„Људи су врло навалентни. Пре или касније свеједно ће ме тамо наћи,“ одговорила је Мудрост.

„Онда можда на врх највише планине?“

„Ни то не одговара. Ма где да се налазим на земљи, пронаћи ће ме.“

„А онда се сакријте тамо где никоме неће пасти на памет да траже: ближе човеку,“ предложио је један од помоћника.

И тада се Мудрост сакрила у човековом срцу.

98

Живео једном један сиромаш. Био је толико бедан да понекад по читав дан није имао шта да једе. Али он ни од кога ништа није тражио, све своје незгоде је подносио ћутке.

И наступила је Божићна ноћ, а сиромаш није имао ни ватре: нема чиме да наложи пећ, ни свећу да запали испред иконе.

Држао се сиромаш, држао, и отишао је код комшија да им се поклати. Али они су били тако похлепни да му нису дали чак ни мало угља.

И већ је наступио Божић, зазвонила су звона кад је сиромаш ушао у последњу кућу. Гледа, у кући је наложена пећ и у њој никога нема.

Помолио се сиромаш, сео је ка клупу. И одједном му је постало тако горко и тешко да је почео наглас да се жали на свој живот.

Одједном се испред њега појавио анђео и упитао је:

„Шта ти треба?“

Сиромаш је замолио да му да ватру – макар свећу да упали код куће.

Анђео је пришао пећи, узео је ведрицу угља, дао ју је сиромашу и рекао:

„Кад дођеш кући – истреси је на сто.“

Обрадовао се сиромаш, дохватио је кутлачу и потрчао иза врата. Дотрчао је у своју колибу, истресао је, као што је и било речено, угаљ на сто. И одједном је колибу обасјала светлост: сто је био пун-препун злата. А свеће у углу испред икона су се запалиле саме по себи.

Ујутру су за то сазнале комшије и почеле су да завиде томе што се сиромаш одједном обогатио. Почели су да га испитују, а он ништа није ни крио. Испричао је како је у Божићној ноћи у последњој кући наишао на анђела, који није пожалио да му да ватре и како се угаљ после претворио у злато.

Из свих дворишта се ноћу на крају села окупио народ. Ушли су у кућу и сви су почели да зову анђела.

Он је дошао и упитао:

„Шта вам треба?“

„Дај ватре!“

Анђео је отишао до пећи, узео је ведро угља и рекао:

„Немојте да тресете наред села, а кад дођете кући, нека свако стави у средину куће.“

Сваки је узео по угаљ и растрчали су се по кућама. А чим је свако ставио свој угаљ у кући – одмах је почео пожар.

Ускоро се по целом селу распламсао пожар.

А зашто се то десило? Само због похлепе.

99

Некада давно родила су се у дивним шумицама Либана три кедрa. Кедрови расту врло споро и ова три дрвета су провела читаве векове у размишљањима о животу и смрти, о људима и о човечанству.

Видела су како су на земљу Либана дошли посланици цара Соломона и како је после тога у биткама са Сиријцима ова земља натопљена крвљу. Видела су лицем у лице заклету



непријатеље: Језавељу и пророка Илију. У њиховом присуству је пронађена азбука. Чудили су се гледајући како поред њих пролазе каравани, натоварени шареним тканинама.

И једног дивног дана кедрови су одлучили да поразговарају о будућности.

„Много сам видео у свом веку,“ рекао је први. „Хтео бих да се претворим у трон, на којем ће седети најмоћнији цар на земљи.“

„А ја бих желео да постанем део нечега што би заувек претворило зло у добро,“ рекао је други.

„А што се мене тиче,“ рекао је трећи, „желео бих да се људи кад ме виде увек сете Бога.“

Прошле су године и године и једном су се у шуми појавиле дрвосече. Посекли су и претестерисали кедрове.

Свако дрво је имало своју давнашњу жељу, али је у животу све било другачије.

Први кедр је претворен у шталу и од његових остатака су направљене јасле. Од другог дрвета је направљен обичан сеоски сто који је касније продат трговцу намештаја. Брвно од трећег дрвета људи нису успели да продају. Претестерисали су га у даске и оставили на чување у магацин у великом граду.

Горко су се жалила три кедра: „Наше дрво је било тако добро! Али нико није нашао достојну примену.“

Време је протицало и једном, у звезданој ноћи, један брачни пар, који није нашао кров одлучио је да преноћи у штали која је направљена од дрвета првог кедра. Те ноћи Жена је родила Сина и ставила Га је у јасле, на меко сено.

И у том тренутку први кедр је схватио да се његов сан остварио: послужио је као престо највећег Цара Земље.

Неколико година касније у једној скромној сеоској кући људи су сели за сто направљен од дрвета другог кедра. Пре него што су се прихватили хране један од њих је изговорио неколико речи изнад хлеба и вина који су се налазили на столу.

И тада је други кедр схватио да је управо у том тренутку послужио као престо не само за чашу с вином и посуду с хлебом, већ је послужио и савезу између Човека и Бога.

Следећег дана од две даске трећег дрвета направљен је крст. Неколико сати касније за овај крст је ексерима прикуцан изранављени човек. Трећи кедр се ужаснуо свог удела и почео је да проклиње окрутну судбину.

Али није прошло ни ти дана, а он је схватио судбину која му је била припремљена: човек који је разапет на крсту постао је Светлост света. А крст, направљен од дрвета трећег кедра из оруђа мучења претворио се у симбол победе Бога.

Тако се испунила судбина три либанска кедра: као што се то увек дешава са сновима њихови снови су се испунили, али потпуно другачије него што су они замишљали.

## Стота прича

100

Много људи живи на свету и нема два иста човека.

Један је сличан дрвету које сваког дана доноси плодове и рађа их толико много да се гране савијају до земље. То су они који стално раде умом или рукама.

Други личи на дрво које иако рађа плодове сваке године, они никоме нису по укусу зато што су горки и кисели. То је онај ко живи само за себе.

А трећи човек личи на дрво које доноси добре плодове, али мало и ретко, не појављује се често на њему добра јабука. То је лењивац.

Али има људи попут јеванђељске неплодне смокве – то су они чије се ниједно добро дело неће наћи. Њихов живот је потпуно бескористан.

Упитај себе: а какво си ти дрво? Где су плодови година које си проживео? И замоли, док није касно: немој да ме посечеш, Господе, дај ми за исправљање макар још једно лето...